

SLOVENSKI ČEBELAR

75

1873 ZAČETEK PERIODIČNEGA ČEBELARSKEGA TISKA

ANTON JANŠA
1734—1773

VSEBINA

Ivan Krajnc: Čebelarjeva opravila v maju . . .	129
Lojze Kastelic: Usmerjanje čebel na pašo . . .	131
Inž. agr. Pavel Mihajlovič Šljahov: Prispevek k preučevanju negativnih posledic v sad- jarstvu območja Prespe kot rezultat po- manjkanja potrebnega števila panjev s če- belami	133
Prof. dr. Giulia Giordani: Čebela kot dejavnik kmetijske proizvodnje v Italiji	136
IZKUŠNJE IN PREIZKUŠNJE ČEBELARJEV	
Ludvik Kosi: Požlahtnjena akacija	138
Mirko Kukovic: Eodie danielii v luči naših prizadevanj za izboljšanje čebelje paše . . .	140
Stanko Šaupertl: Praktična metoda selekcije čebel glede na lastnost preleganja in zmanj- šanja rojivosti	141
Julij Mayer: Kaj mi je pomenil Slovenski če- belar	143
Program za proslavo 200-letnice smrti Antona Janše na Dunaju	145
Janez Fuis: Če ne bi bilo čebelarških združenj	146
M. M.: Vprašanje čebelarške himne	147
ZDRAVSTVENI KOTIČEK	
Zapisnik predstavnikov ZČDS in republiške veterinarske uprave	148
Huda gniloba v čebelarški družini Gorišnica	148
NOVICE IZ ČEBELARSKEGA SVETA	
Cementni med	150
MLADI ČEBELARJI NAM PIŠEJO	
IZ DRUŠTVENEGA ŽIVLJENJA	
Osmrtnice	

List izhaja vsakega 1. v mesecu. Člani, ki plačujejo letno članarino 40,00 din, ga prejmejo zastonj. Izdaja ga Zveza čebelarških društev za Slovenijo v Ljubljani, Cankarjeva c. 3 II, tiska Tiskarna PTT v Ljubljani.

Uredniški odbor: France Guna, Alojz Kastelic, Ludvik Klun, Martin Mencej, Boris Modrijan in Joško Šlander.

Glavni urednik: Martin Mencej, odgovorni urednik: Boris Modrijan

Letna naročnina za nečlane 45,00 din, za tujino 50,00 din. Odpovedi med letom ne upoštevamo. Kdor plačuje članarino v obrokih, se s prvim obrokom zaveže, da jo bo do konca leta v celoti poravnal. To velja tudi za naročnino. Številka žiro računa pri SDK v Ljubljani, Miklošičeva cesta: 50101-678-48636.

Telefon: 20-208

Zunanja stran ovitka delo Vilija Kožarja, podoba A. Janše akad. slikarja B. Jakca

Ko zacvete sadno drevje, čaka na obisk čebel

Foto: L. Klun

ČEBELARJEVA OPRAVILA V MAJU

IVAN KRAJNC

Vsak napreden čebelar gleda, da se mu čebelne družine do prve akacijeve paše, ki začne na Primorskem okrog 5. do 10. maja, a v Prekmurju približno 10 dni pozneje, razvijejo do maksimuma. Starejši čebelarji so bili ponosni na svoj prvi roj, posebno takrat, če je to bilo zgodaj spomladi. Danes čebelar gleda, da ni rojev, zato mora pravočasno širiti gnezda in pridno dodajati satnice. Kljub vsej vestnosti pri pregledovanju pa se marsikatera družina le pripravi na roj. Pomagamo si na razne načine, da bi preprečili taki dru-

žini izrojitev. Pri AŽ panjih predstavljamo zalego v medišča in odvzemamo pokrito zalego ter izravnavamo družine. Tudi matičnike potrgamo vsakih deset dni. Mnogi prirezujejo maticam krila. Nakladne panje pregledujemo manj. Tem panjem večkrat zamenjamo naklade tako, da spodnjo naklado damo na vrh zgornje. Tudi s prestavitvijo močnih družin na stojišča slabičev in slabičev na mesta močnih družin se zelo dobro obnese.

Tudi na preleganje ne smemo pozabiti. Navadno že v mesecu aprilu ma-

tica zaleže dva do tri matičnike. Pri takih družinah pride le redkokdaj do rojenja. Zgodi se pa dostikrat, da v takem panju zalegajo po dve matici, t. j. mati in hčerka. Ko pašne razmere prenehajo, navadno čebele same likvidirajo starko in družina dela brez zastoja naprej. V nakladnem panju sem celo opazil, da je ostala stara matica z mlado čez vso zimo pri življenju. Za tak primer mora biti res dobra paša preko cele sezone in družina mora biti zelo živalna z obilno zalogo hrane.

Pred cvetenjem akacije imamo navadno 7 do 15 brezpašnih dni. O tem moramo voditi posebno skrb, ker dobro razvite družine naglo trošijo rezervno hrano in se kaj lahko znajdejo brez hrane.

Tudi dodajanje medišč doprinaša, da družine ne pridejo v stanje rojilnega nagona. Če s tem delom zamudimo, lahko pride do rojenja. Pri nakladnih panjih dodajamo dobrim družinam mediščne naklade pred cvetenjem akacije, medtem ko slabšim dodajemo naklade med samim cvetenjem akacije, oziroma kadulje, ko satovje zabeli od donosa.

Glavno pašo čebelarji izkoristijo za izdelavo novega satovja. Novoizdelano satje predstavlja veliko dragocenost v panju. Imamo še dosti čebelarjev, ki mislijo, da se izločanje voska izvaja na škodo donosa medu in da satje izdelamo za časa bujne paše ni kvalitetno, ker ga čebele izdelajo na hitro. To je velika zmeta. S poskusi in dolgoletnim opazovanjem je dognano, da izločanje voska zelo pozitivno vpliva na nadaljni razvoj družin, stimulira nagon delavnosti in vpliva na večji donos. Z eno besedo, spodbuja družino, da je zelo delavna. V tem času družine razpolagajo z velikim številom delavk v starosti 12 do 18 dni, ki so fiziološko najbolj sposobne za maksimalno izločanje voska. Ta moment mora vsak čebelar obvezno izkoristiti. Pri dobrih odnosih izdelajo družine v kratkem času

velike količine kvalitetnega satovja. Pri AŽ panjih dodajamo satnice ob zalego. Redko pa lahko dodajamo pri dobrih pašah in obilnem medenju dobrim družinam satnice tudi v samo gnezdo. Nakladnim panjem dodajamo satnice v celi nakladi iznad zalege tako, da damo mediščne naklade iznad satnic. Takoj ko čebele izdelajo satje, odstranimo naklado z izdelanimi satnicami in medišče postavimo iznad zalege na svoje mesto. Satnice, oziroma novoizdelano satje nato uporabimo v samem gnezdu — plodišču.

Ko mine glavna paša, je najboljši čas, da si vsak čebelar napravi rezervne družine in da zamenjuje oslabele matice z mladimi. Praviloma bi moral vsak čebelar delati rezervne družine iz vseh dobrih družin. S takim načinom dela ne more priti do križanja v sorodstvu in degeneracije njegovega čebelarstva. Do rezervnih družin pridemo z naravnimi roji in umetnimi, ki jih vsak čebelar lahko napravi sam.

Najboljše matice dobimo iz rojilnih matičnjakov. Ko takih matičnjakov nimamo, napravimo rezervno družino na ta način, da v panj vsadimo dva, tri ali štiri sate z zalego in čebelami. Ob strani dodamo satnice in medeno satje. Napravlencu dodamo vode. Najbolje opravimo to delo, če družino preneseemo na drugo stojišče vsaj 4 km oddaljeno od matičnega čebelnjaka tako, da se čebele letalke ne morejo vračati nazaj v svoj prvotni panj. Če nam to ni mogoče, panj tri dni zapremo. Ko tretji dan panj odpremo, se vse stare čebele na novo orientirajo in se več ne vračajo v svoj prvotni panj. Pri vsem tem opravilu ne smemo pozabiti na vodo, ki jo lahko dodamo narejencu v pitalnik ali polijemo sat z vodo. Po preteku petih dni, odkar smo napravili umetno družinico, podremo vse pokrite matičnike, medtem ko odprte matičnjake pustimo. S tem posegom se izognemo nevarnosti, da bi mlada matica prišla iz žrke, ki je prestara in zaradi tega

nedohranjena. Take matice namreč niso rodne, ker imajo okrnjene jajčnike, ter celo življenje slabo zalegajo.

Ob točenju medu si tudi lahko napravimo rezervne družine. Od vsakega panja damo v prašilčke nekaj čebel, a pred večerom še dodamo vsakemu prašilčku še zrel matičnjak. Rezervne družine v prašilčkih je treba pitati tako, da zgradijo satje in se do jeseni dobro razvijejo. Če se na prahi izgubi kakšna matica, jo dodamo iz prašilčka. Če pa je družina slabotna, ji dodamo vso družinico.

Če je vreme ugodno, tudi točenje medu v tem mesecu ne izostane. Satje moramo jemati neposredno iz panjev

in takoj ometati čebele z vsakega posameznega panja. Na kozico satja ne zlagamo iz dveh razlogov, in sicer: na kozici se čebele takoj napijejo medu in so zato pri ometanju zelo hude, drugič pa izostane ropanje in čebele ne stikajo po medenem satovju in čebele so mirne. Po končanem točenju dodamo iztočene sate ali pri nakladnih panjih cele naklade proti večeru tako, da se čebele do drugega jutra umirijo. Za ometanje uporabljajmo lijak tudi pri nakladnih panjih, ker ometanje na rjuho na deski, ki je prislonjena na žrelo panja, nas stane pred panji nešteto več pikov kot pri ometanju z lijakom. Ko smo vse to uredili, iztočimo še pokrovice.

USMERJANJE ČEBEL NA PAŠO

LOJZE KASTELIC

Sodobna potrošnja postavlja pred čebelarje in pred čebelorejo čedalje bolj zahtevne naloge. Kupec medu ni več zadovoljen s kakršnokoli robo. Imeti hoče med, ki je bil nabran le na določeni bilki. Z drugimi besedami, imeti hoče čist, sorten med, pa naj bo to akacijev, lipovec, hojavec, ajdovec ali katerikoli drugi.

Prav tako je povpraševanje po sortnem cvetnem prahu vedno večje. Strokovnjaki so namreč ugotovili velike kakovostne razlike med posameznimi vrstami cvetnega prahu, zato kupcu ne more biti vseeno, kakšen cvetni prah bo dobil za svoj denar in za svoje potrebe.

Večkrat se tudi zgodi, da določena rastlina izdatno medu, vendar jo čebele ne obletavajo tako kot drugo, ki manj medu. Včasih pa želimo, da bi čebele bolj množično obiskovale rastline, ki jih potrebujejo za oploditev, saj je znano, da so čebele udeležene pri oploditvah žužkocvetnih rastlin z več kot 85 odstotki.

Vse to narekuje čebelarjem potrebo po usmerjanju čebel na določeno vrsto rastlin, kar bi jim v veliki meri omogočilo pridelovanje sortnih pridelkov, boljše izkoriščanje paš in boljše oplojevanje žužkocvetnih poljskih kultur.

Do nedavna so bili čebelarji v tem pogledu brez moči. Čebele so jim pač obi-

skovale tiste rastline, na katere jih je vodil njihov naravni nagon. Ko pa je med obema vojnama nemški znanstvenik dr. Frisch opredelil vloge posameznih čebelnih čutov pri iskanju medečih virov, so se na široko odprla vrata za izkoriščanje njegovih ugotovitev v praktičnem čebelarjenju.

Tako so tik pred drugo svetovno vojno po navodilih dr. Frischa v Nemčiji že začeli z obsežnimi in organiziranimi poizkusi. Z usmerjanjem čebel na določeno rastlino — po svetu se je bolj uveljavil izraz »dresura čebel« — so hoteli kar najbolje in kar najsmotrneje oploditi vse večje nasade sadnega drevja in vse večje površine žužkocvetnih poljskih kultur, kot so razne detelje, oljarice, ajda in še nekatere druge.

Po zadnji vojni so imeli v Sovjetski zvezi veliko preglavic pri pridelovanju semena črne detelje, katera ima zelo globoke cvetne čaše in jo zato čebele nerade obiskujejo. Zaradi neoplojenih cvetov je bil pridelek semena izredno slab, dokler ni začel s podobnimi poskusi sovjetski znanstvenik Gubin. O uspehih je napisal obširno knjigo.

Pri nas se z usmerjanjem čebel na pašo, oz. dresuro čebel, zelo intenzivno ukvarjajo mladi agronomi na največjih plantažah sadnega drevja pri nas — v Makedoniji ob Prespanskem jezeru. Zabeležili so že od-

lične uspehe, saj so dosegli, da so čebele iz posameznih poskusnih panjev obletavale in opravevale skoro izključno cvetove določenih sadnih sort. Lahko si predstavljamo, koliko so pridobili s takim načinom oplajanja sadjerejci! Hkrati imajo od takih panjev neposredno korist tudi čebelarji, saj lahko na ta način pridelajo lep, sorten cvetni prah, ki bo šel vsekakor bolje v denar, kot pa mešanica, nabrana z najrazličnejših cvetov.

Bolj ali manj strokovno so se začeli z usmerjanjem čebel na pašo ukvarjati tudi nekateri naši čebelarji-praktiki. Medtem ko je še pred dobrimi 5 leti znani čebelarski pisec in praktik Virmašan nemočno opazoval svoje čebele, kako mu mimo močno medeče borovnice v neposredni bližini čebelnjaka letijo na oddaljeno in sorazmerno slabšo češnjevo pašo, pa je že v lanskoletni 4. številki Slovenskega čebelarja Ivan Rutar natančno opisal, kako se mu je posrečilo usmeriti čebele na borovnico.

To je dosegel na ta način, da je utrgal v gozdu nekaj vejic cvetoče borovnice in jih obesil na napajalnik, kamor so hodile čebele nabiralke po vodo. Z vodo so te čebele prinesle v panj tudi vonj po cvetoči borovnici in tat vonj jih je naslednji dan zanesljivo pripeljal do cvetočih grmičkov v malo oddaljenem gozdu. Od tam so v naslednjih dneh prinašale tudi do 2 kg borovničeve medičine, medtem ko preje ni bilo nikakega donosa. Poskus je z enakim uspehom ponovil tudi med menjem hrasta. Če bi tako napravil tudi čebelar Virmašan, bi mu čebele zanesljivo opustile bero na oddaljenih češnjah in začele nabirati na borovničevju v neposredni bližini panjev.

S tem je čebelar Ivan Rutar umetno sprožil dogajanje, ki se sicer odvija v panju takorekoč vsak dan. Če najde namroč čebela nabiralka v naravi nov vir hrane, prinese s sladkim tovorom v panj tudi vonj po izvoru tega tovara. Ko se vrne v panj, začne s skrivnostnim, pozibavajočim plesom po satovju. Na ta način opozori druge čebele, da najdejo novo pašo. Opozorjene čebele plesalko s svojimi tipalkami doobra ovohajo, nakar se podajo iz panja iskat novi vir medenja. Pri iskanju jih poleg nekaterih drugih posebnosti vodi predvsem vonj, katerega so zaznale in si ga vtisnile v spomin od čebele-plesalke. Po njem se v mešanici najrazličnejših vonjav izvrstno znajdejo in kmalu odkrijejo medečo bilko.

Usmerjevalci čebel na pašo opirajo svoje poskuse prav na to lastnost. V panj, ali na mesto, kjer se v večjem številu zbirajo

čebele nabiralke, jim podtaknejo vonj po rastlini, na katero jih hočejo usmeriti. Podtaktneji vonj si čebele prav tako utisnejo v spomin, kot bi ga prejele od čebele plesalke. Po njem bodo naslednji dan iskale in tudi našle vir hrane na določeni rastlini.

Vonj lahko dodajamo na različne načine. Opisani način Ivana Rutarja je dokaj preprost in ne daje vedno zadovoljivih rezultatov. Mnogo bolje se obnese mazanje brade in žrela panja z izcedkom medečih cvetov, na primer oljne repice. Nabiralke, katere pri izhodu iz panja preseneti podtaktneji vonj po oljni repici, kaj hitro pozabijo, da so prješnji dan nabirale po regratu in se napotiko iskat novi vir medenja, tokrat na oljno repico.

Zelo uspešno je podtikanje določenega vonja v skladkorni raztopini, s katero nakrmino zvečer čebele. To storimo lahko tako, da zmečkamo in izcedimo med krmo več cvetov ali listov določene rastline. Lahko pa skuhamo iz cvetov ali listov čaj in v njem napravimo raztopino.

Teže je usmeriti čebele na bilko, ki nima svojega specifičnega vonja. V takem primeru bomo uspešni le, če tudi bilko navonjamo z istim vonjem, kakršnega podtaknemo čebelam, kar pa v praksi nima večjega pomena, razen morda v semenogojstvu.

Uspeh usmerjanja bo izostal tudi v primeru, če bomo hoteli usmeriti čebele na bilko, na kateri ne bodo našle kar rabijo. Kot vemo, čebele rabijo vedno le medičino, zato bo usmerjanje na medečo rastlino skoro vedno uspešno. Na rastlino, ki ne medičine, ima pa mnogo cvetnega prahu kot je na primer koruza, bomo z usmerjanjem uspeli le tedaj, kadar čebele rabijo mnogo cvetnega prahu za zalego.

Nekatere vrste medečih rastlin, posebno močno dišeče, kot so na primer akacija, lipa, kostanj ali ajda, čebele zlahka najdejo tudi na večji oddaljenosti. Zato na take rastline usmerjanje ni potrebno. Teže pa najdejo takoimenovano listno ali gozdno medenje na hoji, smreki, hrastu in še nekaterih drugih drevesih. Prav tako večkrat zgrešijo manj dehteče cvetice, kot je na primer že navedena borovnica. Od takih rastlin bi s pomočjo usmerjanja, oz. drešure vsekakor dosegli veliko večje donose.

Do popolne uveljavitve in razmaha pa bo prišlo usmerjanje čebel takrat, ko bomo uveljavili široko zasnovano pridelovalne sortnih medov in sortnih vrst cvetnega prahu po eni, ter načrtno oplojevanje žužkocvetnih kultur, po drugi strani.

PRISPEVEK K PROUČEVANJU NEGATIVNIH POSLEDIC V SADJARSTVU OBMOČJA PRESPE KOT REZULTAT POMANJKANJA POTREBNEGA ŠTEVILA PANJEV S ČEBELAMI

Dipl. inž. agr. PAVEL MIHAJLOVIČ SLJAHOV
profesor srednje kmetijske šole v Resenu, SR Makedonija

Uvod

Prespanski sadjarski okoliš s svojimi preko 4000 ha sadnega drevja, predvsem jablan, šteje za naše največje proizvodilno območje najkvalitetnejšega sadja, za katerim je povpraševanje na naših in tujih tržiščih. Po pravici Prespa že od nekdaj nosi vzdevek »Jugoslovanska Kalifornija«.

Vsi sadni nasadi so v enem kompleksu, tako da dobi potrošnik, ko pride na to območje vtis, da se nahaja na območju dveh jezer; eno je naravno Prespansko, s površino 286 km², drugo pa plantaža jablan. Po svojem zemljepisnem položaju leži Prespa na skrajnem jugozahodnem delu SRM, na tromeji držav Albanije, Grčije in Jugoslavije. To je kotlina, ki leži na nadmorski višini 850 do 1050 m. Njena zemljepisna lega je med 40° in 41° severne zemljepisne širine in med 18,31° in 18,47° vzhodne zemljepisne dolžine. To je kotlina, ki je s treh strani, vzhoda, zahoda in severa, obdana z vencem planin, katerih vrhovi presegajo višino 2000 metrov. Najbolj znani vrh je na Baba planini Pelister z 2600 m. Na južni strani Prespa meji na vode Prespanskega jezera.

Zaradi svoje zemljepisne lege spada podnebje v Prespi v višinsko podnebje. Zavoljo ugodnega vpliva Prespanskega jezera pa so ekstremi višinskega podnebja precej omiljeni.

Ker se Prespanska kotlina ne nahaja na enaki nadmorski višini, ampak variira od 850 do 1500 m, se tu jasno odraža in deluje takozvani vertikalni pluviometrični gradient. To pomeni, da se s povečevanjem nadmorske višine na vsakih 100 m povečujejo tudi padavine. Tako npr. znaša po podatkih prof. Pavla Vujovića ta gradient 56,3 mm, a za

Prespo po podatkih prof. Dragoljuba Slovića 85,2 mm. Ta podatek o vertikalnem pluviometričnem gradientu morajo poznati tudi sadjarji in čebelarji SR Slovenije, da se negativnosti, ki se dogajajo tu, ne bi ponovile tudi na slovenskih sadjarskih območjih. A Prespa v mnogočem spominja na slovenske predele. Zato mislim, da bo moje delo na tem vprašanju koristilo gospodarstvenikom v Sloveniji.

Cilj dela

Izhajam iz dejstva, da predstavlja obilno cvetenje sadnega drevja in drugih entomofilnih kmetijskih kultur pri nas in na vsem svetu neposredni odraz potencialne sposobnosti dajanja plodov. Medtem v praksi prebilno cvetenje ni vselej tudi jamstvo, da bo imelo sadno drevje in druge entomofilne kmetijske kulture zmerno in redno rodnost.

Kot glavni cilj v svojem delu sem si dal nalogo, da s spremljanjem vseh dogajanj v sadjarstvu in čebelarstvu na območju Prespe ugotovim za vremensko razdobje 20 let, kaj se je spremenilo, izboljšalo in kakšni vse so rezultati, dobljeni v tem zelo dolgem vremenskem razdobju.

Da bi dobili jasnejšo sliko, kaj vse se je na terenu v tem razdobju dogodilo, smatram za primerno, da navedem nekaj kratkih podatkov o sadjereji in čebelarstvu v Prespi leta 1952 in 1972.

A. Sadjarstvo in čebelarstvo Prespe leta 1952

Da dobimo o tem jasno sliko, navajam dve razpredelnici, iz katerih lahko vidimo jasno sliko o tem, kakšno je bilo sadjarstvo, a kakšno čebelarstvo.

Razširjenost vrst sadja v Prespi po okoliših 1952. leta po podatkih prof. Dragoljuba Slovića

Okoliš	Jabolk št.	Hrušk št.	Kutin št.	Sliv št.	Češenj št.	Višenj št.	Breskev št.	Marelic št.
I	52762	2991	815	7171	304	791	1086	214
II	8991	758	254	2010	275	435	82	16
III	8991	758	254	2010	275	435	82	16
IV	97004	19626	1852	14438	351	1282	409	180
V	11155	2093	394	3579	331	357	117	22
Skupno	170812	25468	3415	27198	1261	2865	1694	432

**Stanje čebelarstva v Prespi po okoliših leta 1952
po podatkih inž. P. Šljahova**

Okoliš	Sadni nasadi v ha	Potrebni panjev čebel	Okoliš razpolaga s številom panjev	Primanjkuje panjev po okoliših
I	377	1130	762	369
II	67	202	665	—
III	713	2142	248	1714
IV	91	275	301	—
Skupno	1248	3449	1976	2083

Poleg navedenih rezultatov v razpredelnih cah je zanimivo, da je bilo v tem letu od 1976 panjev samo 646 sodobnih s premičnim satjem, drugi pa so bili primitivni z nepremičnim satjem.

Donos sadja je za to leto znašal okoli 1250 vagonov.

Povprečno število vrst v sadnih nasadih je znašalo 8 vrst, medtem ko je bil procentualni sestav vrst tale: ameriške vrste so bile zastopane z 19 %, evropske z 10 %, a avtohtone domače z 71 %.

**B. SADJARSTVO IN ČEBELARSTVO PRESPE LETA 1972
Razširjenost vrst sadja v Prespi po okoliših po podatkih inž. P. Šljahova
(zasebni sektor)**

Okoliš	1952			Število dreves			1954		
	jablan	hrušk	sliv	jablan	hrušk	sliv	jablan	hrušk	sliv
I	52762	2991	7171	111018	3040	11270			
II	8991	751	2010	41020	810	3775			
III	97004	19626	14438	195570	10710	10260			
IV	11155	2093	3579	38350	1095	4160			
Skupno	170812	25468	27198	385958	15655	29465			

Tabelarni pregled proizvodnje sadja po letih v tonah

1963	1968	1969	1970	1971	1972
8575	12506	14820	12925	15255	16000

Glede stanja čebelarstva je število panjev po okoliših nekoliko manjše, kar pomeni, da imamo danes skoraj enako število panjev kot pred 20. leti. Če temu dodamo, da imamo danes v socialističnem sektorju 248996 jablan, potem imamo v Prespi okoli 640000 samo jablan.

Rezultati in razprava

Artur Dobsomm je leta 1750 odkril, da sestoje cveti rastlin iz moških in ženskih organov. Sprengel pa leta 1793, da čebele prenašajo pelod. Od tedaj do danes se tako

pri nas kot v svetu polaga velika važnost vprašanju, kdo in kako prenaša pelod od cveta na cvet. Zato se bom pri tem delu zadržal samo pri negativnih pojavih in njihovih posledicah na donos sadjarsk. proizvodnje v našem največjem sadjarskem bazenu v Jugoslaviji kot posledici pomanjkanja potrebnega števila panjev čebel za normalno opravevanje.

Pred 20 leti je veljal v sadjarstvu donos 10 ton jabolk na ha kot rekorden, zdaj je pa tudi 20 ton na ha vprašljiva rentabilnost plantažnega sadovnjaka.

Omenil sem, da je na terenu še leta

1952 primanjkovalo 2080 panjev. A danes se je ta primanjkljaj dvignil ponekod čez 10.000. Zato pa navajam tudi neka nova opažanja sadjarske proizvodnje v negativnem smislu, kot s.):

1. Množičen pojav odpadanja neoplojenih cvetov po odcvetenju jablan.

2. Množičen pojav junijskega odpadanja plodov.

3. Pridčasno dozorevanje plodov na drevesu pred trganjem.

4. Množičen pojav rjavenja mesa v plodovih rdečega delišaja pri vskladiščenju v hladilnicah.

5. Velik odstotek kaliranja plodov preko 25 %.

6. Danes da v Prespi plodove le 1 % razcvetelih cvetov.

Ako primerjamo le število jablan na področju Prespe za leti 1952 in 1972, lahko vidimo tale podatek:

Leta 1952 smo imeli 171.000 jablan, a leta 1972 okoli 640.000.

Izraženo v vagonih, smo imeli leta 1952 okoli 1250 vagonov, a leta 1972 okoli 1600 vagonov donosa.

Povprečen donos na ha se je pri jablanah gibal leta 1952 okoli enega vagona, medtem ko leta 1972 okoli 0,4 vagona.

Iz tega lahko vidimo, da s povečevanjem števila jablan in s tem tudi s povečevanjem površine nasadov donos in povprečju pada. To prihaja od tega, ker so bili v preteklosti nasadi jablan v neposredni bližini mest, kjer so bile navzoče čebele, danes pa se v Prespi ta oddaljenost veča in imamo primere, da so nasadi oddaljeni več kot 3 km, kjer pa ni čebel.

Kot posledica vsega tega je tudi odstotek oplojenih cvetov jablan zelo slab, komaj 1 %. Če vzamemo kot točne podatke, da je na eni jablani po Niketiću in Gavriloviću (1964) okoli 1000.000 cvetov, po Stankoviću (1948) 30.000 cvetov, po Šljahovu (1972) samo 15.000 cvetov, potem je danes v Prespi s

640.000 jablanami, če je na vsaki jablani 15.000 cvetov, v dobi cvetenja okoli 9 milijard 600.000.000 jablanovih cvetov. Če se jih od njih oplodi samo 1 %, ki dajo plod, potem je bilo leta 1972 nabranih okoli 96 milijonov plodov. In ako pride na 1 kg 6 plodov, je bilo nabranih 16.000.000 kg, tj. 16.000 ton, ali 1600 vagonov.

Ta rezultat se sklada tudi z uradnimi podatki o tem, koliko je leta 1972 dala Prespa trgu sadja.

Če bi se odstotek oplojenih cvetov s pomočjo čebel povečal 6-krat (6 %), bi v Prespi nabrali vsako leto 576.000.000 plodov, ali pri 6 plodovih na 1 kg 96.000.000 kg, tj. 96.000 ton, ali ne več ne manj kot 9600 vagonov. Ker se pa plodovom, v katerih je več semen, teža poveča, bi se vsakemu plodu povečala teža za 20 g in bi v Prespi imeli okoli 1152 vagonov dobička. Se pravi, ako bomo imeli čebele v dobi cvetenja jablan, bi Prespa gotovo dala okoli 11.000 vagonov jabolk.

Če bi zdaj povzeli, kako izgubo trpi gošpodarstvo Prespe vsako leto zaradi majhnega donosa sadja kot posledica pomanjkanja čebelnih panjev, se lahko prepričamo na podlagi tehle podatkov:

1600 vagonov je dalo Prespi 3 milijarde 200 milijonov S din, medtem ko bi 11.000 vagonov ob navzočnosti čebel dalo nič manj in nič več kot 22 milijard S din. To pa je skoraj 19 milijard S din vsako leto.

Sklep:

1. Kot posledica pomanjkanja čebel imamo mnogo negativnih pojavov, a kot najvažnejše, zelo majhne donose.

2. Danes se sadjarstvo Prespe razvija s hitrim tempom, a na čebele kot prenašalke peloda se je povsem pozabilo.

3. Čebele moramo šteti za agro-ukrep za povečanje donosa na enoto površine.

Prevedel: B. M.

VABILO

Čebelarstvo društvo Maribor in okolica vabi vse svoje člane na predavanje o nakladnih panjih in pridobivanje cvetnega prahu v njem, ter primerjava čebelarjenja v AZ panjih. Predaval bo inž. Jože Brečko iz Poljčan.

Predavanje bo v nedeljo, 13. maja t.l. ob 9. uri v Razvanju, Ulica Janka Serneca in sicer pri čebelnjaku tovariša Franca Farazina.

Avtobus odpelje iz Maribora v Razvanje ob 8,30 od avtobusne postaje Maribor, ulica Kneza Koclja, Mariborski dvor, Betnavska ulica, po ulici Pariške komune in nato po Tržaški c. v Razvanje do gostilne LEBE. Nato pa je treba peš do kraja predavanja. Tisti, ki imajo svoja vozila, se lahko pripeljejo do kraja predavanja. Po predavanju bo ogled različnih čebelarstev, npr. Bratuša, Farazina, Pliberška, Hribarja in drugih.

Predsednik ČDM:
Jože Hribar

ČEBELA KOT DEJAVNIK KMETIJSKE PROIZVODNJE V ITALIJI

(Odlomek iz članka, ki ga je objavil prof. dr. Giulia GIORDANI,
član stalne patološke komisije Apimondie)

Gotovo je, da doprinašajo čebele z oprraševanjem kmetijskih kultur največji delež, ki ga je kdajkoli dosegla žuželka s tem, da v naravi nabira surovine — medicino in pelod — ki bi sicer propadle. Drugo dejstvo je, da sodobno kmetijsko gospodarstvo ne sme zanemarjati ali celo prepuščati naključju tako važnega dejavnika za pridelovanje sadja, kot je oprraševanje in oplojevanje cvetov.

Brez oprasha cvetu ne da nobena rastlina ne sadu ne semena, ne glede, kakšne so vegetativne, agrotehnične, pedološke, fitosanitarne in krajevne predpostavke. Z uvedbo vsesplošnega intenzivnega obdelovanja na vseh področjih smo skoro uničili žuželke, ki so doslej opravljale oprraševanje, v prvi vrsti čebele samotarke in čmrlje. Z njihovo nesebično in ceneno ter dragoceeno pomočjo ne moremo v prihodnosti več računati, kot je bilo to v dobrih, žal že pretečenih časih.

Čebele sicer niso v pravem pomenu udomačene, vendar so pod stalnim človekovim nadzorstvom in so danes edine, ki lahko rešijo problem, ki ga pred desetletjem še ni bilo. Problem je danes zelo pereč, tako zaradi naravnih vzrokov kot zavoljo odbire sadnih dreves in sočivnic, ki so povečini samosterilne.

Čebele so brez dvoma vsak čas in pod vsakim pogojem ter za vse rastline najboljše oprashaške. Njihova mnogolikost v iskanju hrane jim omogoča, da se hranijo z velikim številom samorastnih in kulturnih rastlin. Posedujejo torej lastnost, ki nikakor ni prikladna za namembno oprashaevanje. Dostikrat res dajejo prednost rastlinam, ki človeka sploh ne zanimajo in zanemarjajo tiste, o katerih želimo, da bi jih obiskovale. Da bi se ognili tej nevšečnosti, smo ustvarili »znanost« ali »tehniko«,

kako bi s čebelami sistematično oplajali določene rastline. To so šele nove panoge, ki pa se naglo razvijajo in že vzbujajo zanimanje pri entomologih, agronomih, biologih, pomologih, genetikih in čebelarjih.

Za nekatere določene kulture so drugi kožokrilci učinkovitejši. Kljub temu se nadaljujejo poskusi, da bi vzgojili čebelno vrsto, ki bi obletavala le določeno vrsto rastlin. To pa je perspektiva, ki kaže, da bodo naše čebele lahko na velikem območju opravljale oprashaevanje. V tem pogledu so pomembna raziskovanja v Združenih državah Amerike, kjer so vzgojili čebelno vrsto s posebnim nagnjenjem do peloda lucerne in s tem zagotovili njeno oplojevanje. Za čebele govori tudi dejstvo, da jo po človekovi potrebi tako številčno kot časovno ali krajevno lahko usmerjamo. Na splošno odpade na račun čebel 80 % vseh izvedenih oprashaev, ki po vsem svetu obrode sadove.

Združene države Amerike in Sovjetska zveza sta prvi državi, ki sta pritegnili čebele za oprashaevanje kulturnih rastlin. Zaradi različnih vzrokov so v teh državah uničili druge oprashaevne žuželke. Nastalo vrzel so kaj kmalu opazili na glavnih pridelkih. Danes je to vsesplošen in nujen problem.

Gostota čebel v Italiji utegne biti nekako 2 panja na km². Podnebje, obdelovalni in organizacijski način sta nas doslej obvarovala nezgod, ki so jih poročali iz drugih dežel. V splošnem pa je razvoj dogodkov negativen: število panjev letno pada, največkrat zaradi prenizkega dohodka iz prodaje medu, pa tudi zavoljo velikih izgub zaradi zastrupitve s pesticidi. Kljub temu se tudi v Italiji polagoma zavedamo, da so čebele koristne za oprashaevanje cvetov. S tega vidika se začenja razvijati čebe-

loreja, usmerjena za opravevanje nasadov. Razvoj napreduje počasi in trudoma ter se trenutno omejuje le na določene pokrajine, kot sta Benetke in Emilija.

V Emiliji živi »aristokracija« italijanskih sadjarjev z obširnimi nasadi. Plantažniki so strokovno izobraženi in dostopni vsem novotarijam. Že pred nekaj leti so začeli postavljati čebele v cvetoče nasade. Uspehi prvih poskusov so jih opogumili, da so svoje poskuse nadaljevali na širokem območju. Na ta način so prepričali bodisi posredno ali neposredno, vedoma ali nevedoma, tudi druge sadjerejce. Čebelarji te province so takoj ukrepali: organizirano so jim zagotovili zadostno število panjev.

Leta 1972 so v Emiliji zbrali 21—22 tisoč panjev, približno tretjino vseh panjev v Italiji (nekako 64.000). V nasadih gojijo jablane (*Pirus malus*, Apfelbaum), hruške (*Pirus communis*, Birnbaum), breskve (*Prunus persica*, Pfirsichbaum) in češnje (*Prunus avium*, Kirschbaum). Samo za opravevanje češnjevih dreves, ki so posajena na enem samem prostoru, je bilo potrebnih 5000 panjev. Za opravevanje oljne repice (*Brasica napus*, Raps) je potrebno tudi 5000 panjev. Pri tem pa je donos medu v primerjavi z jablanami pomembnejši in združen z manj zastrupitvami. Drugi panji so bili določeni za opravevanje jagodnjaka (*Fragaria sp.*, Erdbeere), buč (*Cucurbita sp.*, Kürbis), dinj (*Cucumis melo*, Melone), ki jih gojijo v rastlinjakih, za lucerno (*Medicago sativa*, Luzerne) ter za deteljo (*Trifolium sp.*, Klee).

Praviloma postavijo na ha zemljišča po 3—5 panjev. Zaradi gostote čebel

v sadovnjakih so mnenja različna. Mnogi zagovarjajo stališče, da zgoraj imenovana gostota čebel zadostuje. Drugi ugledni svetovni strokovnjaki pa predlagajo, da bi za dobro opravevanje cvetov bilo potrebnih 10 panjev na ha (FREE, 1970). Zaradi take gostote naj bi nastalo nekako »pomanjkanje« polda, kar prisili čebele, da obiščejo isti cvet večkrat in tako z gotovostjo zadostno opravišijo cvetove, zaradi česar postane pridelok obilnejši in kvalitetnejši. Tudi vprašanje odškodnine za postavitev panja v nasad še ni dokončno urejeno.

Po APIACTA 4/1972 povzel Julij Mayer.

Pripis uredništva: Medtem, ko so odnosi med našimi čebelarji z avstrijskimi in madžarskimi vrstniki na zadovoljivi višini, je bilo čutiti vrzel v odnosih med slovenskimi, zlasti primorskimi čebelarji na eni, ter čebelarji Benečije in Julijske krajine na drugi strani. Kaže, da se bo tako stanje občutno izboljšalo, posebno še, ker je prišla pobuda za večje sodelovanje z italijanske strani. Organizatorji IX. sejma kmetijskih strojev in kmetijskih pridelkov AGRICOLA 73, ki je bil med 29. marcom in 8. aprilom v Udinah, so poslali nekaterim primorskim čebelarskim družinam in podjetju MEDEX vabilo za obisk in udeležbo na tem sejmu.

Sejem si je ogledalo veliko število primorskih čebelarjev in močna delegacija podjetja MEDEX, katera je na čebelarskem oddelku sejma prikazala bogat asortiman odličnih Medexovih proizvodov. Gospod Tondello Angelo, ki je vodil čebelarski oddelek, je delegacijo MEDEX-a predstavil tudi predstavnikom oblasti ter jih opozoril na našo udeležbo. Z zanimanjem so si ogledali naš oddelek.

S tem je opravljen pomemben korak k izboljšanju odnosov med našimi, zlasti primorskimi čebelarji, in čebelarji za italijansko-jugoslovansko mejo. V skladu s temi težnjami z veseljem pričujemo tudi gornji prispevek.

POPRAVLJAMO

V 4. številki Slovenskega čebelarja je v oglasu za nakup AŽ panjev tiskarski škrat v naslovu Cirila Konda iz Splita pomotoma zamenjal kraj Oko Kamna, ki se mora glasiti OKO KMANA 48.

POŽLAHTNJENA AKACIJA

LUDVIK KOSI, predsednik čebelarkega društva Krizevac

Zaradi nenehnega naglega naraščanja ljudi na svetu se znanstveniki na moč trudijo, posebno znanstveniki biološke vede, da na temeljih znanstvenih izsledkov in dognanj pospešijo kmetijsko proizvodnjo in jo napatijo v vzporedno rast z naraščanjem prebivalstva.

Iz vsakdanje prakse vidimo, da so žlahtnitelji že izboljšali obstoječe sorte žitaric in ustvarili nove, rodovitnejše sorte.

Pravtako so selekcionarji na gozdarskem področju pošlahtnili razne vrste gozdnega drevja, npr. pri nas so pridobili čiste linije ali klone topole. Med njimi je najvažnejša Kanadska topola 214. To je klon, ki izredno hitro prirašča in daje kvalitetnejši les od prvotne kanadske topole.

Kanadska topola 214 raste v Pomurju na levem bregu reke Mure in v Stročji vasi, poleg nove šole, kjer so jo pred 8 leti nasadili v drevoredu. V doprsem premeru merijo stebela povprečno 40 cm. Ravnatelj šole mi je dejal, da jih bodo pozimi posekali za deske in zopet posadili nove topolove korenjake. Tako ustvarja danes biološka znanost požlahtnjenje rastlin za lepšo prihodnost človeka!

Sedaj pa nekaj več besed o akaciji all trnu odnosno nerodu, kakor imenujejo to vsestransko uporabno in za nas čebelarje še posebej koristno gozdno drevo v Pomurju.

Ze stoletja opevajo čebelarški pisatelji v svojih strokovnih listih bogato medečo akacijo in o njej je tudi lepo povedano v knjigi: Sodobno čebelarstvo.

Njeno pravilno ime je Robinia pseudoacacia, ki jo je leta 1601 pripeljal francoski dvorni vrtnar Robin iz Virginije v Pariz. Pozneje je dve lepi sadiki v lončici poklonil francoski kralj avstrijski cesarici za god. Obe eksotični rastlini so posadili na vrtu v Schönbrunnu. Z Dunaja so prenesli sadike akacije graščaki v današnje Pomurje, kjer še vedno daje največje tovrstne drevesne sestoje v SR Sloveniji.

V Slovenskem čebelarju iz leta 1972 sem omenil v Odgovorih čebelarjem malo znano novo sorto akacije brez trna, ki so jo vzgojili na Madžarskem. Nanjo me je opozoril dipl. gozdarski ing. tovariš Su-

mak, ki je njega dni potoval po madžarski deželi. Ker nas čebelarje prvenstveno zanima medovitost rastline, sem se povezal s predsednikom čebelarkega društva v Lendavi, tovarišem Kolomanom Pallerjem. Potrudil se je in madžarski čebelarji so mu poslali svoj strokovni list iz leta 1970, v katerem je bil objavljen članek o akaciji, ki me je zanimala. Ali žali požlahtnjena sorta, ki odlično prirašča v lesu, nastavlja malo cvetnih grozdov in cveti so neplodni. Od izbranih izbrank za žlahtnjenje so madžarski selekcionarji z določeno metodo usmerjali lastnosti robinje le v korist gozdarstva, npr. za večji prirastek lesa, na odpornost zoper sušo, pozebo in podobno. Nikakor pa niso računali na večjo medovitost nove sorte. Zato akacija brez trna ni zanimiva za čebelarja!

Po izsledkih mlade biološke vede so mnogo več dosegli žlahtnitelji iz Kiskunhalasa v veliki Panonski nizini. Požlahtnili so akacijo, ki se odlikuje v prirastku in kvaliteti lesa ter medovitosti.

Logar Anton Korošec mi je pripovedoval, da je pretečeno leto 4 leta stara požlahtnjena robinja že lepo cvetela in medila, kar je pri tako mladih sorodnicah redek primer. Za čebelarja je tak pojav zelo razveseljiv, saj nestrpnost pričakuje plačilo za svoj trud. Za večjo količino semena pravkar navedene akacije, ki sem ga sprejel za spomladansko setev 1972, mi je prijetna dolžnost, da se najprej prav topla zahvalim tovarišu Sajevcu. Tako me je tovariš Sajevc pripravil zelo vidnemu in agilnemu čebelarskemu delavcu v Murski Soboti, tovarišu Cirilu Tručlu, ki mi je izposloval čisto sortno seme v madžarskem inštitutu.

Zaradi dragocenega čistega sortnega semena sem kar največ pozornosti posvetil setvi. Ker mi je v malo odmerjeni sejalnici primanjkovalo prostora, sva s tovarišem, ki mi rad pomaga, prekopala vzkliše semenjake breskev, po katerih mi je bilo žal, ali nujno sem potreboval prostor. Nato sva dodala prekopani zemlji tretjino potočnega peska in tretjino komposta, ter vse skupaj lepo poravnala. Sledila je priprava za parjenje semena. Natančno po navodilu sem za kg semenskega blaga segrel 3 l vode

do 100° C. Sodelavec pa je prinesel tako gosto žičnato rešeto, da dvakrat debelejša zrna od naše domače akacije ne bi izpadala.

Sedaj je bilo glavno delo nared: Prvi je s kuhalnico naglo mešal tanko plast semena v situ, drugi ga sočasno počasi polival z vrelo vodo ter štel do 120. Po pretečenem štetju sem seme razgrnil v zelo tanko plast na podstrešju in naslednji dan nekoliko posušeno zopet namakal 2 uri v 5 l mlačne vode. Tretji dan je prišel moj sodelavec in previdno sva posejala seme v 1 cm globoke brazde. Radovednež jih je hodil vsak dan opazovat in kako se je razveselil, ko so vzkli zrna kakor žito na polju.

Po navedenem receptu lahko pripravijo akacijevemu semu za kalitev vsak čebelar!

Kljub temu, da sem setev opravil pozno, šele proti koncu druge polovice maja, so semenjaki zrastle do jeseni povprečno v višino poldruga metra. Najbolj je priraščal naraščaj v mesecu avgustu. 20 do 30 % stebelc je merilo v jeseni na koreninskem vratu okrog 7 cm. Požlahtnjena akacija je nadkriljevala v rasti marsikatero zelena rastlino v naravi!

Križevski čebelarji so po izkopu naglo segli po sajenkah in novi nasadi so se pojavili v vseh treh naših čebelarskih družinah. V sosednem ormoškem čebelarskem društvu naj bo za vzgled tamkajšnjim čebelarjem tovariš Anton Podgorelec, ki nima gozdom niti obdelovalne zemlje, pa je prepričal, naročil in posadil v jeseni 600 sadik nove sorte akacij s svojim denarjem na gozdni poseki svoje sestre in na goličavah drugih kmetovalcev. Poleg tega je zopet naročil večje število sajenic za spomladansko pogozdovanje. Tovariši čebelarji, tako smotno in načrtno širimo zdaj domače, koristnejše požlahtnjene medovite rastline doma in prav tako pri sosednih

čebelarskih društvih. Ni daleč čas, ko bomo zajeli z v gospodarstvu in čebelarstvu vsestransko koristnimi rastlinami vso severovzhodno Slovenijo.

Za spomladansko saditev 1973 ima na razpolago Čebelarsko društvo Križevci poleg japonske sofore še nekaj tisoč požlahtnjene madžarske akacije. Pri naročilih bomo upoštevali vrednost naročilnic! Sadike dobite pri predsedniku društva Ludviku Kosiju p. 69243 Bučkovci 10 in tajniku Ignacu Topolniku v Križevcih.

Tovariš Sajevec mi je pred nedavnim sporočil, da so mariborski čebelarji, ko so bili gostje pri čebelarski družini Pobrežje, opazili pri tajniku Koširju svoje sorte akacij. Prva je bila v polnem cvetju, drugi so se cvetni popki šele razvijali. Po Koširjevem pripovedovanju je druga cvetela 8 do 10 dni pozneje. V tem primeru je izvedla selekcijo narava. Ker naravna selekcija ne usmerja vedno proti pravemu cilju, mislim, da lastnosti niso ustaljene ne pri prvi ne pri drugi akaciji. V tem in podobnih primerih je potrebno, da človek, ki je danes gospodar narave, pristopi s svojo znanostjo k ureditvi lastnosti časovno različnega cvetenja ene in iste vrste rastline.

Prav gotovo bi se našli med mariborskimi čebelarji žlahtnitelji, saj imajo vrsto izobraženih čebelarskih delavcev, posebno v prvi mlajše generacije, ker je žlahtenje po ustrezajoči metodi dolgotrajen proces.

Z vzgojitvijo takih vrst medovitih rastlin, ki bodo cvetele v časovnem zaporedju, bomo dosegli napredek v slovenskem čebelarstvu. Za rešitev takega problema smo v prvi vrsti poklicani čebelarji! Poudarjam, da s plemenitimi maticami in najsodobnejšimi panji ne bomo prišli nikamor, če ne bomo izboljšali čebelne paše.

TUDI NA TRŽAŠKEM SE ZANIMAJO ZA NAŠE LETOŠNJE JUBILEJE

Na pobudo Ivana Žuljana, čebelarja iz Ricmanj pri Trstu sta imela dne 27. marca 1973 v Slovenskem klubu v Trstu predavanje o letošnjih naših jubilejih predsednik V. Benedičič in urednik M. Mencej. Prvi je navzočim predaval o Antonu Janši, drugi pa o slovenskem čebelarskem tisku skozi stoletje. Razgovor po obeh predavanjih je pokazal veliko zanimanje tamkajšnjega slovenskega življa za slovensko čebelarstvo.

Pri tej priliki so dala tamkajšnja množično obveščevalna sredstva razveseljivo publiciteto našim jubilejem. Tako je o tem pisal tamkajšnji Primorski dnevnik, radio je pa oddajal intervju z obema predavateljema.

Posebno zahvalo zasluži čebelar I. Žuljan, ki neumorno in prizadevno širi čebelarsko misel med tamkajšnjim prebivalstvom.

EUODIE DANIELLII V LUČI NAŠIH PRIZADEVANJ ZA IZBOLJŠANJE ČEBELNE PAŠE

MIRKO KUKOVIČ

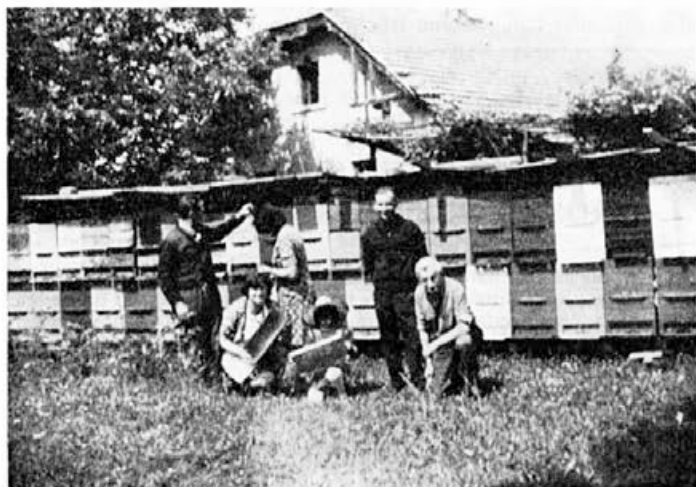
V našem glasilu imamo precej člankov z opisi raznih medovitih rastlin. Nekaj tega je tudi v knjigi Sodobno čebelarstvo I. del. Rekel bi, da tisti, ki se za to zanimajo, lahko najdejo kar precej tega gradiva. Žal pa ni organizirana preskrba in dobava semen teh rastlin. Tako tisti, ki bi želeli kaj storiti za širjenje medovitih rastlin, ne morejo nič, ker nimajo na voljo semenja. Predvsem velja to za tiste vrste medovitega drevja in grmovja, ki so manj poznane našim čebelarjem, ker pač rastejo le v nekaterih krajih.

Ali ne bi bilo mogoče naši ZČDS, da bi posredovala Društvom vsa potrebna semena? Kaj nam pomaga brati sestavke v katerih priporočajo gojitev te ali one rastline, če pa istočasno ne veš, kje boš dobil seme.

Poglejmo, kako dolga je pot, preden se bo pričela pri nas širiti toliko hvaljena Euodie Daniellii. Ta rastlina je bila v našem glasilu opisana že leta 1964. (glej št. 3, stran 91). Tam je zapisano, da raste nekaj dreves imenovane rastline tudi na Ježici in da bodo ljubljanski čebelarji poskrbeli za širjenje te rastline. Koliko je bilo doslej storjenega v ta namen? Ali res ni mogoče dobiti nekaj več semen te rastline in ga razdeliti zanesljivim čebelarjem po društvih, ki bi imeli interes za vzgojo sadik že iz čisto ljubiteljskih nagibov, saj mora biti zanimivo slediti razvoju rastlin, ki si jih začel gojiti. Kakšen program ima

ZČDS glede tega? Ali sploh obstoja odsek za to dejavnost? Če obstoja, bi bilo zanimivo vedeti, kaj je bilo konkretno storjenega v ta namen.

K širjenju medovitih rastlin bi bilo treba pristopiti tako, da bi že enkrat prešli od besed k dejanjem. Dogovoriti se moramo za konkretne naloge in to od vrha naše organizacije do slehernega posameznega člana. Akcija mora teči nenehno, sistematično in načrtno ob rednem preverjanju, kako se dela izvajajo. Vsak član bo moral sprejeti določene zadolžitve in jih tudi opraviti. Tu si ne smemo nič več dovoliti pasivnosti. Taki čebelarji, ki svojo pasivnost zagovarjajo z znanimi tožbami o neučinkovitosti teh prizadevanj, češ da ne bomo dočakali rezultatov našega dela ali da so to malenkosti, ki ne bodo izboljšale pašnih razmer, prav gotovo ne sodijo v naše vrste in bi bilo bolje, da bi opustili tudi čebelarjenje. Vedeti moramo, da je treba tudi sejati in ne samo žeti. Če bi bili na primer pred dvajsetimi leti začeli res načrtno gojiti medovite rastline in bi to sistematično neprestano vsako leto nadaljevali, bi marsikje danes že lahko videli in uživali sadove svojega dela. Marsikdaj bomo naleteli na težave, ko bo morda tu in tam uničeno nekaj plodov našega dela. Toda to nas ne sme pripraviti do tega, da bi odnehali. Odločno in domiselno se moramo spopadati z vsem, kar nam bo pri teh prizadevanjih stalo na poti.

Čebelarji čebelarske družine Maribor-Tabor na paši svojih čebel v idiličnem akacijevem gozdu v Prekmurju.

PRAKTIČNA METODA SELEKCIJE ČEBEL GLEDE NA LASTNOST PRELEGANJA IN ZMANJŠANJA ROJIVOSTI

Uvod

V čebelarstvu je zmanjšanje rojivosti najbolj zaželena lastnost, ki pa mora biti dedna in s tem pri razmnoževanju vrste prenosljiva na potomstvo. Načela narave pri razmnoževanju čebel kot biološke vrste niso zaveznik človekovim gospodarskim prizadevanjem.

»Narava pri odbiri (selekciji) ni naš zaveznik. Uničuje take družine, ki si niso mogle nabrati dovolj hrane, kot tudi dragocene plemenjake, dobre medarje, n a g n j e n e k p r e l e g a n j u, katerim pa se matice na prahi izgubijo. Če prepuščamo razmnoževanje naravi, prevladajo v čebelnjaku sčasoma rojive družine. Z načrtno odbiro izbiramo, ohranjamo in razmnožujemo tiste r a z l i č k e, katerih lastnosti nam ustrezajo in ki te lastnosti prenašajo na potomce«. Povzetek po knjigi dr. J. Riharha »Vzrejajmo boljše čebele«, Ljubljana 1972, na strani 78.

To, kar je dr. Jožc Rihar najbolj jedrnato opredelil v povzetem odstavku, nam bodi osnova, na katero bomo navezali svoja dognanja glede tega, kot pomembnega dejavnika k napredovanju pri iskanju za čebelarstvo gospodarstvo pomembnih različkov pri svojem selekcijskem delu, ki ga izvajamo na tu opisan način od leta 1959 dalje.

Metoda dela

Iz biologije čebel nam je znano, da nekatere čebelne družine tudi s preleganjem vzrede mlado matico in da imajo take družine gospodarsko prednost kot dobre medarke. Tudi v svojem čebelarstvu, ki je leta 1959 obsegalo prek 50 gospodarskih panjev, sem opazil to lastnost pri nekaterih čebelnih družinah.

Takrat sem postal posebej pozoren na te družine in jih izločil iz ostalega čebelarstva ter namestil na posebnem stojišču. Razdelil sem jih v tri skupine panjev z družinami s sorodnimi lastnostmi v preleganju in to z namenom nadaljnega opazovanja družin in njihovih matic glede na to lastnost. Matice so bile primerno označene, da sem jih med seboj zanesljivo lahko razpoznaval in imel pregled nad njimi. To je bil tudi pogoj za nujno potrebno evidenco za nadaljnje selekcijsko delo.

Biološki pokazatelji, pomembni za odbiro na preleganje

Kot važen pokazatelj za prelegajoče družine mi je bila med drugim tudi prisotnost dveh matic, to je matere in hčere v isti družini, ki sta se med seboj trpeli in družino zalegali vsaka na svojem koncu gnezda, na pomlad navadno v mesecu maju.

Ob upoštevanju in opazovanju vseh lastnosti čebelnih družin, kot so pridelek, krotkost, značilne lastnosti za pasmo in druge pomembne lastnosti za čebelarstvo gospodarstvo. Pri svojih selekcijskih prizadevanjih sem posvečal še posebno pozornost preleganju in s tem manjši rojivosti po naslednjih pokazateljih, ki sem si jih izoblikoval v prvi fazi opazovanj:

Metoda dela

Družine so bile razdeljene v tri (3) skupine A, B, C in kot posebna skupina se je izoblikovala še četrta (4) D.

V skupini A so bile družine, ki so pri razlikovanju nasproti skupinama B in C imele naslednje opazne lastnosti: 3 do 5 matičnikov in so nestanovitne

v preleganju, nagibajo se občasno k rojenju, družine so običajno srednje živalne.

Za skupino B so bili značilni naslednji pokazatelji: do 3 matičniki ob preleganju, družine slabše živalne, občasno nagnjene k rojenju, toda manj kot skupina A. Manj stanovitne so tudi glede prenašanja lastnosti prelaganja na svoje potomstvo.

Za skupino C je značilno, da so imele le 1 do 2 matičnika, rojivost je bila zmanjšana na 3 do 4%. Lastnost preleganja pa so še najbolj stanovitno prenašale na potomstvo. Družine so bile močno živalne že po naravi.

Kot 4. ali skupina D so se oblikovale družine, ki so imele več kot 5 matičnikov in se z veliko verjetnostjo nagibajo k rojivosti in so močno živalne.

Dosledno sem spremljal zdravstveno stanje svojih čebel iz leta v leto, zlasti glede nosečnosti, za katero nekateri praktiki domnevajo, da je povzročitelj preleganja čebel. S tem sem se želel zavarovati s tem, da sem selekcioniral na lastnost preleganja na genetski osnovi, in se izogniti morebitnim patološkim pojavom v preleganju, povzročenih z nosečnostjo.

Rezultati

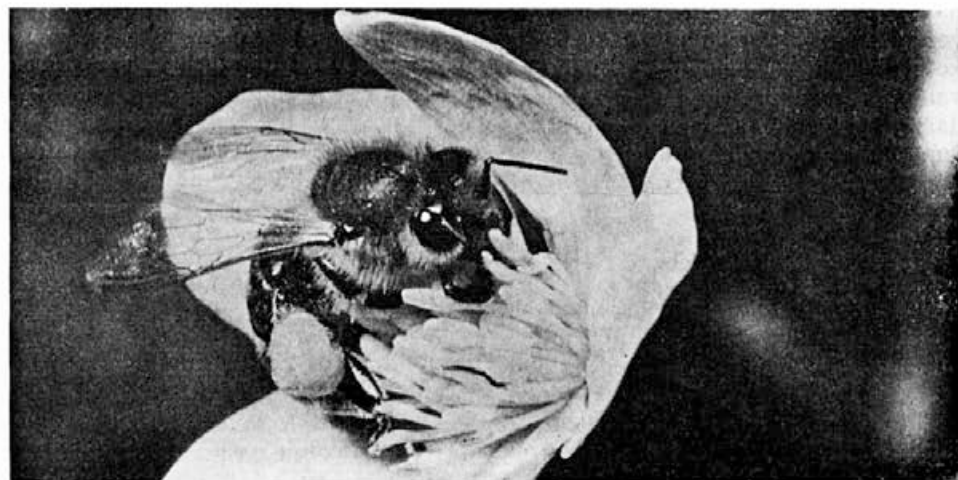
Vse družine iz skupin A, B in D sem pri svojem selekcijskem delu skozi daljše obdobje izločil iz reje in razmnoževanja kot nezanesljive in gospodarsko nezanimive različke za svoje nadaljnje selekcijsko delo glede prenašanja genetske lastnosti na potomstvo, kar delam neprekinjeno še danes.

Pri biološko uravnovešenih družinah naj omenim še med pomembnimi pokazatelji glede na preleganje zgodnji pojav normalnih trotov in to običajno že v začetku meseca aprila v naših klimatičnih razmerah.

Komentar

Danes obsega moje čebelarstvo prek 150 gospodarskih plemenjakov, ki so vsi vključeni v selekcijsko delo po tu opisanih načelih. Le v večjem čebelarstvu lahko pričakujemo v najkrajšem možnem času 10 do 15 let svojega selekcijskega dela cilj, ki smo si ga zastavili, ter z vztrajnim in neprekinjenim delom na odbiri vzdržujemo dosežene rezultate.

Stanko Šauperl,
čebelar selekcionar
in vzrejevalec čebel-matic

Čeprav obremenjena z obnožino še vedno leta od cveta do cveta

Glasilo „Slovenskega čebelarškega društva“

za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko s sedežem v Ljubljani.

KAJ MI JE POMENIL SLOVENSKI ČEBELAR

JULIJ MAYER

Več kot srečno naključje je bilo zame, da sem se ravno leta 1921 vključil v čebelarško družino. Tega leta je namreč tedanji urednik Humek v uvodnikih objavljajl anatomijo čebele. Ti članki so me vsega prevzeli. Nisem jih samo prebiral, temveč sem jih tudi preučeval. S primernim močnim povečevalnim steklom sem na mrtvih čebelah sledil opisovanim posebnostim. Zame je bila to nazorna šola, poglobljajl sem se v samo znanost. Z veliko nestrpnostjo sem ob mesecu pričakoval novo številko Čebelarja. Kaj bo prinesel zopet novega? Ti članki so tako močno vplivali name, da sem se bolj oklenil čebeloreje kot sadjarstva.

Pred 50 in več leti je imel Slovenski čebelar še nalogo, da je pomagal čistiti in oblikovati čebelarško jezikoslovje. Omenjam le klasični primer. Leta 1857 je nemški čebelar, sicer po poklicu mizar, Johannes MEHRING našel način, kako iz voska lahko delamo osnovo za gradnjo satovja. Novost je imenoval »Mittelwand«, po naše

medstena, ker res tvori steno med nasproti si stoječimi celicami. Kmalu pa so jo začeli imenovati tudi »Kunstwabe« ali po naše **umetno satje**. Takratni urednik Bukovec se je upravičeno obregnil ob ti nemški slovanki in odločno zahteval, da uvedemo slovensko ime **satnica**, ker njihovo izdelovanje ni nikakršna »umetnost«, ampak le spretnost. Vendar je bila ta spakedranka že tako vkoreninjena med slovenskimi čebelarji, da jo je moral urednik sam še konec leta 1927 uporabljati pri osmrtnici izdelovalca satnic (umetnega satja)! Kdaj se je beseda »satnica« pojavila in kdo jo je prvi uporabil, nisem zasledoval v prejšnjih člankih Čebelarja.

V začetku sem tudi vestno prebiral mesečna navodila in se skušal po njih ravnati. Bila so mi res v veliko podporo, saj sem bil pri upravljanju čebel resnično začetnik, ker sem se usmerjal za čim večjim pridelkom medu. Pa tudi pozneje, ko sem si nabral že dobršno kopico izkušenj, sem mesečna navodila

rad prebiral. Vedno sem našel v njih kako dobro misel, ki mi je prej ali slej koristila.

Tudi tako imenovani polemični članki so me pritegovali. Žal sem moral kmalu spoznati, da nekateri pisci streljajo mimo cilja, mnogokrat vse preveč daleč od njega. Joj, kako smo pri nas vsi občutljivi in nestrpni! Tudi ti članki so bili zame koristni. Spoznal sem, da mora biti čebelar oster opazovalec, ki zna svoja opazovanja strniti v jasen zaključek. Kadar pa se je dokopal do določenega spoznanja, mora to spoznanje še utrditi in utemeljiti z novimi preizkusi do končnega dognanja. Čebelar mora biti v prvi vrsti praktičen, obenem pa strokovno dovolj podkovan, da lahko sam od sebe opravlja določene poskuse in preizkuse. **Praksa brez teorije nima prave veljave.**

Povsem hladnega so me pustili članki o vprašanju, ali je prav, da uvajamo pri nas nov način čebelarjenja, ko je vendar stari način temeljito preizkušen in nezmotljiv. Naši očetje so od davna čebelarili v nizkem kranjiču, v našem resnično narodnem panju. Način čebelarjenja v njem so spopolnili in dvignili na zavidljivo višino, o čemer najzgovorneje govorita obe Janševi knjigi, ki sta izšli pred 200 leti! Zakaj si torej Slovenci ne bi smeli ustvariti novega narodnega panja s premičnim delom? **V njem bo gospodarila vendar ista nenadkriljiva »kranjica«, naravni proizvod našega okolja!** Z gospodarskega vidika je tako stremljenje vredno vse podpore, ker bo zaradi enotnih mer in orodja čebelarjenje olajšano za vse slovenske čebelarje. Še prekmalu sem spoznal, da ni panj najbolj odločujoč dejavnik v čebeloreji. Narava nam v cvetnih poljanah nudi sladkosti in dobrote. Čebela je ustvarjena, da nabira te dobrote. **To da od čebelarja je odvisno, koliko teh dobrot mu bodo čebele prinesle v danih razmerah. Ob pravem času mora čebele usmerjati v soglasju z njihovim razvojem in nagonom.** Brez te soglasno-

sti ni in ne more biti uspeha! Do tega spoznanja sem se dokopal na podlagi mnogih člankov, v katerih so čebelarji poročali o svojih uspehih in neuspehih v našem glasilu.

Poročila opazovalnih postaj so me zgodaj poučila, da imamo čebelarji na leto le štiri produktivne mesece, od maja do vključno avgusta. Vsi drugi meseci so neproduktivni in teh je še enkrat toliko! To pa z jasnimi besedami pomeni, da morajo čebele v teku štirih mesecev prinesiti v panj ogromno množino dobrot že za celoletno lastno potrebo, da o kakšnem presežku za čebelarja niti ne govorimo. In ravno zaradi tega presežka vendar gojimo čebele! **To pa nam nalaga dolžnost, da čebelam pomagamo v vseh položajih, da ostanejo kos svojim nalogam.**

Razmeroma zgodaj sem spoznal prednosti opazovalnih postaj. Nudile so mi možnost, da sem sestavil nekak jedilnik za čebelno družino, in sicer za vseh osem neproduktivnih mesecev. Iz vseh dosegljivih poročil sem sestavil mesečne porabe in iz njih izračunal dolgoletni povpreček porabe za vsak mesec. Odtlej sem imel za vsak mesec, začevši s septembrom po vzimljenju, na razpolago dve števili. Prvo mi je nakazovalo, koliko utegne biti normalna poraba, drugo pa mi je prikazovalo, kolikšna je še domnevna zaloga medu v panju. Kontrola ob izjemnih primerih je razčistila dejanski položaj.

Že kot mlad pobič sem vedel, da imajo veliki cvetovi mrtvih kopriv v cevki kapljico medicīne. Kako smo jih srkali! Sedaj pa nenadoma ugotovim, da čebele teh cvetov sploh ne obiskujejo. Kako to?

Zatekel sem se najprej k učnim knjigam botanike, ki so mi polagoma odkrivalle skrivnostne zveze med čebelo in rastlino.

Obenem pa sem si tudi delal zapiske in včasih tudi potrebne enostavne skice cvetov. Sčasoma se je nabralo tega materiala za zajeten članek, ki ga je Slo-

venski čebelar leta 1929 objavil skozi več mesecev pod naslovom »Čebela in cvet«. Razprava je vzbujala pozornost in čebelarji so jo radi brali. Največje veselje pa sem doživel, ko je iz Poljske prišla prošnja za dovoljenje, da razpravo prevedejo v poljščino in jo objavijo v svojem čebelarškem listu. Pa še da-

nes sem ponosen na ta članek, saj krajšijo moje tedanje skice obravnavo »Oprašitev in oploditev«, ki je izšla v Sodobnem čebelarstvu leta 1955.

Tako je Slovenski čebelar, dosedanji moj učitelj in usmerjevalec, nenadoma postal glasnik mojih izkušenj in mojega znanja.

Za proslavo 200-letnice smrti Antona Janše objavlja avstrijsko glasilo BINENVATER naslednji program:

UVODNI ZVEZNI ČEBELARSKI DAN 1973

PROGRAM

Sobota, dne 5. maja 1973

Slavnostna dvorana Schwechaterhof, Wien III, Landstrasser Hauptstrasse 97 (Parkiranje je možno na dvorišču)

Ob 14. uri: Zvezni čebelarški dan 1973

1. Otvoritev, pozdrav in ugotovitev sklepčnosti
2. Spomin na Antona Janše
3. Pozdrav častnih gostov
4. Počastitev
5. Poročila: predsednika, blagajnika, kontrolne komisije z razrešitvijo
6. Volitev preglednika računov
7. Predlogi in razno

SVEČANOST POSVEČENA ANTONU JANŠI

PROGRAM

Nedelja, dne 6. maja

Ob 8. uri: Svečana maša za čebelarje s posvetitvijo dveh čebelarških sveč v župniji St. Leopold, Wien II, Aleksander-Poch-Platz 6 (Grosse Pfarrgasse)

Nadaljevanje programa v Augartnu, vhod pri glavnih vratih, Obere Augartenstrasse 1 (Peš približno pet minut, parkiranje je možno)

Ob 9. uri: Zbirališče v Augartnu, pri reliefu »A. Janša«

1. Pozdrav slavnostnih gostov
2. Poje mešani zbor
3. Odkritje reliefa in spominske plošče
4. Polaganje vencev
5. Slavnostni nagovori
6. Pesem
7. Vsaditev srebrne lipe
8. Predaja listine in počastitve
9. Zaključna pesem

Sledila bo krožnja vožnja za tuje goste.

Okoli 17. ure: Poslovilni sestanek tujih gostov v zvezni učni in poskusni ustanovi za čebelarstvo, Wien XIX, Grinzinger Allee 74.

ČE NE BI BILO ČEBELARSKIH ZDRUŽENJ

JANEZ FUIS

Združenje lahko doseže tiste cilje, ki jih posamezen čebelar sam posamič ne more doseči. Pa tudi čebelarji ne, če ne bi bili združeni v združenje.

Če bi bil vsak med nami sam sebi prepuščen, bi bil brez moči proti čebelnim boleznim. Pršica in kužne bolezni bi nam drugemu za drugim pomorile čebele. Vsak za sebe ne bi mogel doognati vzrokov bolezni, kaj šele odkriti sredstva za zdravljenje in kje priti do teh sredstev. Le tu in tam bi še obstajal kakšen čebelar z oslavljenimi družinami, nesposobnimi za donos in še bolj nesposobnimi, da bi gradile.

Pa če bi že veterinarska služba zmanjšala širjenje bolezni in tako omogočila obstoj malemu številu čebelarjev, bi čebelar brez združenj ne imel komu prodati pridelka, če bi kaj pridelal. Neznatne količine bi prodal v svojem okolišju, drugo bi mu pa obležalo.

Pri prevažanjih bi bile večne zmešnjave in prepiri, širjenje vseh bolezni bi bilo pa tako naglo, da domov ne bi pripeljal nobeden zdravih čebel.

Brez združenj bi bil napredek v načinu čebelarjenja skoraj nemogoč. Skoraj gotovo bi nas večina čebelarila še vedno v koših in kranjcih. V takšnih panjih seveda čebelar ne more koristno posegati v življenje čebel in bi se v njih troti neomejeno namnožili ter pojedli skoraj ves pridelek. V takšnih panjih pa so nemogoči tudi drugi posegi, ki so nujno potrebni, kakor krmljenje, prestavljanje, jačenje družin, menjavanje matic, čiščenje in drugo.

Med iz košev in kranjčev so dobili tako, da so mečkali satje z žrkami vred. Kdo bi danes še hotel jesti takšen med?! Jesensko žveplanje čebel bi še danes spadalo v naša redna opravila.

Naša čebelarska združenja so tedaj kljub težavam in trenjem opravila mno-

go dela, da mi sploh lahko čebelarimo in da uspešno čebelarimo. Za odkrivanje vzrokov bolezni in sredstev proti njim, je bilo opravljenega mnogo zahtevnega znanstvenega dela, ki so ga gotovo sprožila, pospeševala in podpirala čebelarska združenja po vsem svetu. Združenja so poskrbela, da smo čebelarji bili z uspehi tega dela seznanjeni in da smo sredstva za zdravljenje tudi dobili.

Združenje tako dobro skrbi za pridojke pridelkov in predelavo pridelkov v izdelke, da nobeden nima skrbi, kam bi z njimi.

Samo združenje je tisto, ki omogoča izhajanje našega strokovnega glasila, ki nas je naučilo obširnega znanja, kako čebelariti s panji s premičnimi sati, točiti med s točilom, zdraviti bolezni, nadzorovati zdravje, stanje in delo čebel. To glasilo nam še vedno posreduje izkušnje in napredek, ki ga dosežejo posamezniki in združenja ter čebelarske znanstvene ustanove vsega sveta. Tistim pa, ki ustvarjajo napredek z odkritji ali pa z izkušnjami, je to glasilo dragocen pripomoček, da odkritja in izkušnje najdejo pot do tistih, ki so jim potrebna in namenjena.

Združenje nam preskrbi vse čebelarske potrebščine. Tudi to je prav velika usluga, ki jo imamo od združenja.

Končno se čebelarji v večjem obsegu seznanjajo med seboj zopet le potom naših združenj na občnih zborih, izletih in drugih prireditvah.

Sploh bi bilo komaj mogoče čebelariti brez združenj ali pa sploh nemoogoče.

Ko pomislimo na vse te usluge, ki jih prejemo od naših čebelarskih združenj, takrat res odpade pomislek, ali je treba ali ne, biti član teh združenj, torej biti del združenja, in ali je potrebno ali ne, da združenja obstajajo.

VPRAŠANJE ČEBELARSKE HIMNE

Misel, da bi tudi čebelarji imeli svojo pesem, ni nova. Verjetno je tlela že v podzavesti prvih organizatorjev slovenskih čebelarjev, ko so se sestajali na shodih, taborih in proslavah. To dokazujejo tudi priložnostne pesmi v čebelarskem tisku skozi stoletje. Je pa misel dozorela v sklep na seji IO ZČDS 5. maja 1971, da naj bi »čebelarska himna« zadonela že na čebelarskem taboru v Komendi 1972. leta. Ker tega tedaj ni bilo, so bralci upravičeno pričakovali odgovor, kar je prišlo do odmeva tudi na letošnjem občnem zboru ZČDS.

Na razpis za ustrezno besedilo se je javilo več avtorjev. V junijski številki Slovenskega čebelarja 1972 smo objavili tri izmed prejetih tekstov s pozitivom bralcem, naj nam pošljejo svoje mnenje in ocene. Odziv na ta naš poziv je bil skromen. Nekateri so bili v svojih ocenah nejasni in nedoločeni, drugi pa: »... Teško se je odločiti, katera je boljša; jaz bi glasovala za vse tri, če bi smela; tako pa glasujem za drugo pesmico (Pesem čebelarjev)...« — »... Dajem predlog za Pesem čebelarjev...« itd. Tako je bila ocena prepuščena uredniškemu odboru Slovenskega čebelarja, ki je bil enotnega mnenja, da nobeno od objavljenih besedil ne pride v poštev za himno in to iz naslednjih razlogov:

Himna je simbol skupnosti, ki po svoji vsebini in kompoziciji karakteri-

zira to skupnost v smislu njene dejavnosti. Ker pa himna ne more biti za enkratno uporabo, ampak mora imeti trajno veljavo, ali pa je prirejena vsaj za daljše obdobje, mora biti zato dobro premišljena in utemeljena, tako po svoji tekstualni kakor tudi po kompozicijski plati. Ta naloga pa ni lahka. To najzgovorneje dokazuje primer, da pri nas še danes nimamo niti slovenske niti jugoslovanske himne, ki naj bi nadomestila dosedanjo himno in ustrezala našemu povojnemu razvoju in to kljub vsem naporom ter prizadevanjem.

Naša himna bi morala zajeti poleg poezije čebel in čebelarjenja tudi delo in prizadevanja čebelarjev; kompozicija bi pa morala biti pevnna, se pravi, ritmično in harmonično enostavna, po pevskem obsegu pa izvedljiva za vse vrste glasov, da bi jo lahko peli mladi in odrasli.

Mimo besedil smo prejeli tudi uglasbitev na temo »Čebelica«, ki je brez besedila in je v oceni kompozitorjev. V spremnem pismu pa sam avtor zatrjuje, da je melodija za himno neprimerna, ker je prekomplicirana.

Vse to je narekovalo, da smo se odrekli himni. Nismo pa se s tem odrekli ustreznim čebelarski pesmi, ki bi jo izbrali iz že razpoložljivih tekstov. Pri izbiri pa bodo imeli še komponisti svojo besedo, preden bo prišla pod taktirko. Upajmo, da bo to že na naši glavni proslavi letošnjega jubileja. M. M.

NAS ČEBELARSKI KROŽEK

Novembra lansko leto smo na naši šoli ustanovili čebelarski krožek. Krožek deluje v okviru čebelarske družine Peter Močnik, vodi pa ga tov. Bruno Krištof.

Uči nas o čebelah, panjih in nas seznanja z deli pri čebelah. Krožek je naročen na Slovenskega čebelarja, ki ga nam ob izidu tovariš pokaže. Radi ga beremo, najbolj zanimiva za nas pa so navodila za delo pri čebelah v tekočem mesecu, kar nam pri pouku pride zelo prav.

Čebelarski krožek obiskujemo redno, ker imamo vsi izredno veselje do čebel.

BORIS SRŠA, 5 d razred
Osnovna šola Janko Padežnik, Maribor

ZAPISNIK

sestanka predstavnikov ZČDS: dr. Beniger, V. Benedičič in B. Modrijan ter republiške veterinarske uprave: mr. D. Piriš, dr. Nežka Snoj in R. Tomšič, dipl. vet.

Sestanek je bil v RSKG dne 22. 3. 1973.

Dogovorjeno je:

— da se veterinarsko zdravstveno varstvo čebel opravlja po določilih TZ in po zakonu o ukrepih za pospeševanje živinoreje in o zdravstvenem varstvu živine ter republiške odredbe;

— da se pregled čebeljih družin na pršičavost po odredbi o preventivnih ukrepih proti določenim živalskim kužnim boleznim izvaja tako, da se pregledujejo skupni vzorci mrtvic, nabranih pred čebelnjakom po prvem čistilnem letu. Pred čebelnjakom do 30 čebelnih družin se nabere 100 mrtvic, pred čebelnjakom nad 30 čebelnih družin se nabere 200 mrtvic. Na enak način se pripravi skupni vzorec za pregled na nose-mavost;

— da veterinarsko-sanitarni pregled pri nakladanju oz. razkladanju obsega pregled laboratorijskih izvidov, ugotavljanje števila panjev, pregled prevoznega sredstva in izdajanje ustreznega potrdila;

— da mora biti prevozno sredstvo razkuženo, če je pred tem prevažalo živino;

— da mora imeti čebelarški preglednik potrdilo o uspešno opravljenem izpitu o boleznih čebel;

— da dr. Snojeva pripravi podrobnejši program tečaja za čebelarške preglednike;

— da občinski veterinarski inšpektor sam presodi in odloči obseg dela čebelarškega preglednika;

— da se v reviji Slovenski čebelar objavljajo nova žarišča kužnih bolezni čebel in čebelne zalege;

— da zdravstveni kotiček v reviji Slovenski čebelar ureja strokovnjak s tega področja (dipl. veterinar).

Zapisnikar: Rado Tomšič

HUDA GNILOBA V ČEBELARSKI DRUŽINI GORIŠNICA

Naša čebelarška družina je do nedavne imela lepo število večjih in manjših čebelarjev, ki so z veseljem čebelarili največ na domačih tleh, pa tudi prevozniki so bili med nami. Bližnje Haloze so nudile akacijevo in kostanjevo pašo, travniki ob Dravi in Pesnici pa otavino. V količkaj dobri letini je naš mali čebelar pridobil toliko medu, da so bile čebele preskrbljene z naravno zalogo in še je ostalo medu za zdravilo in potico. Naše veselje in koristi od čebel nam je uničila najtrdozratnejša čebelna bolezen — huda gniloba.

Kako smo jo dobili in kako se je širila ter koliko škode je naredila, hočem opisati v tem članku.

Okrog leta 1956 se je najprej pojavila pri čebelarju H. J. v Moškanjic. Takratni okrajni veterinar je odredil uničenje — sežiganje 4 čebelnih družin v AŽ panjih.

Ostalo je navidez zdravih. Po navodilu veterinarja jih je preselil v ca 3 km oddaljeno vas. Tam jih je imel dalj časa. Naročil pa je temeljito razkužiti čebelnjak in zemljo okrog njega prekopati, in nato družine lahko spet vseli. Veterinarjevo naročilo je ostalo najbrž samo naročilo brez izvedbe, zato so se vrnjene čebele spet okužile, če niso bile okužene že ob odvozu. Te družine so životarile in nazadnje se je znašel človek, ki se mu je zdelo, da je čebelarstvo bogata, neizčrpana jama, vse skupaj s čebelnjakom in družinami kupil za majhno ceno, ter odpeljal na svoj ca. 3 km oddaljen dom. Okrog njega so bili dobri sosede-čebelarji, ki so kmalu okusili najhujši bič pri čebelah. Ta človek je nekaj časa mrcvaril s čebelami; ko je odšel za delom, je ostalo vse pri miru. Dve žarišči bolezni sta bili dovolj za širjenje bolezni.

Iz Moškanjc smo dobili bolezen v Gorišnici. Pri večjem čebelarju s 40 panji so spoznali med 40 družinami 15 okuženih, jih izločili iz skladovnice, ter sežgali pod nadzorstvom veterinarja. Za vsak panj z družino je dobil 1971. leta po 100 din. 25 panjev je prepeljal na akacijevu pašo ob Dravi. Po končani paši je veterinar pregledal še te čebele in med 25 družinami našel 9 okuženih in odredil uničiti oziroma sežgati vseh 25 družin. Za vsako družino je dobil po 150 din. Čebele v oddaljenosti enega km od tega večjega čebelarja so bile tudi okužene in so jih še 3 čebelarjem sežgali. Na območju naše družine je bilo v letih od 1970—1972 uničenih 86 družin v AŽ panjih, največkrat pa s panji vred. V začetku prvega pojava gnilobe je občina dajala po 100 din za družino, pozneje pa 150 din.

Ko je čebelar ali preglednik našel gnilobo, je bolezen z vzorcem vred prijavil veterinarskemu zavodu, ki je odredil ponovne preglede in varstvene ukrepe. Veterinar je pozval v pomoč čebelarstva preglednike, ki so največkrat sami opravljali preglede. Ker je bilo treba pregledati mnogo družin, so bili taki pregledi prej površni kot temeljiti. Pri večjem čebelarstvu sta preglednika iz Ptuja odprla tu pa tam kak panj, potegnila iz gnezda sat z zalego ter ga vestno opazovala. Kmalu je padla

sodba: družina je zdrava, okužena ali sumljiva. Med 25 panji pregledati le 5 ali 7 družin in izreči zdravstveno stanje vseh družin, je pa le zelo nezanesljivo. Naši starejši in tudi novi čebelarji poznajo bolezen tako dobro, da sami ugotavljajo zdravstveno stanje svojih čebel in tudi po svojem ukrepajo, ne da bi kam prijavljali. Večji čebelar je našel med družinami na gnilobi bolno družino in je delal tako: družino je ločil z vsemi sati na kozico. S spajalno svetilko je obžgal znotraj panj in druge dele panja, nato vložil sveže satovje in družino nastanil na neizdelanih satnicah. Družina je nekoliko zaostala v razvoju, vendar je trdil, da je bila vedno zdrava in se bolezen ni več pokazala.

Mnogi čebelarji so bolezen zamolčali in pustili, da so družine popolnoma propadle in žarišča bolezni so ostala naprej.

Če bomo še hoteli čebelariti na našem območju, bomo morali brezpogojno zatreti gnilobo in to z drastičnimi ukrepi brez ozira na osebo, število čebelnih družin in škodo, ki jo bo čebelar moral utrpeti.

Polovičarsko delo nikjer, zlasti pa tu ne vodi nikamor.

Čebelarji naše družine bi želeli zvedeti za mnenja čebelnih strokovnjakov, izkušenih čebelarjev in vsak nasvet nam bo dobrodošel in bomo zanj hvaležni.

OBVESTILO ČEBELARJEM

»Veterinarska inšpekcija občine Nova Gorica je z odločbo št. 322-5/73-12/Hv z dne 29. 3. 1973 odredila zaporo prometa s čebelami zaradi pršice na območju Nove Gorice, Saksid, Tabor, Budihni, Zalošče, Dornberk, Branik, Miren, Orehovlje, Bilje in vsi zaselki v radijusu treh kilometrov zračne črte od centrov žarišč, ki so: Nova Gorica, Orehovlje in Saksid.

Ker so laboratorijski pregledi čebel še v teku za ostale kraje, se utegnejo odkriti še nova žarišča.

Sporazumno z veterinarsko inšpekcijo občine Nova Gorica in solidarnostjo vseh čebelarjev društva se preventivno in kurativno dimijo vse čebele na območju društva Nova Gorica. Dimljenje se je začelo z desetim aprilom in bo trajalo osem tednov.

Prosimo vse čebelarje, ki so že poslali vloge za pasišča in tiste, ki so nameravali pripeljati čebele na akacijevu pašo na goriško, da upoštevajo veterinarske ukrepe in solidarnost goriških čebelarjev.«

OPOZORILO

Čebelarstvo Kamnik-Domžale opozarja vse čebelarje, ki nameravajo pripeljati čebele na pašo na naše območje, da morajo imeti letošnje veterinarsko spričevalo o zdravju čebel.

Na panjih morajo pustiti svoj polni naslov, veterinarsko potrdilo pa morajo pustiti pri lastniku zemljišča ali v najbližji hiši.

Proti kršilcem bomo ukrepali po obstoječih predpisih.

Čebelarstvo društvo Kamnik-Domžale

CEMENTNI MED

V avgustu 1972 se je po vsej srednji Evropi močno pojavila neka vrsta medu, ki ga čebelarji niso mogli iztočiti. V celicah je ležala gosta, mnogokrat kristalizirana gmeta, ki se tudi s segrevanjem ni dala spraviti iz celic. Ker so tudi naši čebelarji imeli nevšečnosti s tem medom, podajam v izvlečku ugotovitve gospe dr. Fossel iz Avstrije, ki se že 20 let ukvarja z raziskovanjem gozdne mane oziroma gozdnega medu.

V območju alpskega sredogorja Nizke Ture in v zgornji dolini reke Mure je ta med čebelarjem dobro znan, ker ga imajo skoro vsako leto v panjih. Doslej so ta med pripisovali mani, ki jo izločajo:

1. Tri vrste ušic na macesnu (*Larix decidua*).

2. Ena vrsta ušic na smreki (*Picea abia*).

Leta 1927 je Arnhart prvič zasledoval in opisal nastanek te mane. V tej mani je ugotovil nad 30% trisaharida (tristavnega sladkorja), ki ga izločajo ušice na macesnu. Imenoval ga je melicitoza, po francosko meléze, kar pomeni po naše macesen.

Gospa Fossel pa je ugotovila, da donajajo čebele tak med tudi v krajih, kjer macesen sploh ne raste, ali pa ga je tako malo, da njegove ušice ne morejo proizvajati tolikih količin mane. Šele leta 1968 je ugotovila, da to mano izloča neka **smrekova ušica** (*Cinara* [*Lachniella*] *costata* [Zett 1828]). Ušica je močno obdana z voščenim puhom in živi v tankih senčnatih smrekovih vejicah, kjer je varna tudi pred dežjem. Nastopa v manjših do srednje močnih kolonijah. Ušica je 3–4 mm dolga, njen hrbet je temen in ima kovinski sijaj. Zaradi močno razvitih stranskih cevčic ima skoro trikotno obliko.

Lahniella izloča mano, ki vsebuje mnogo melicitoze in med iz te mane ima nad 30% trisaharida v sebi. Ta strd je pri čebelarjih hitro dobila ime **cementni med**, ki torej lahko izvira od macesna ali od smreke.

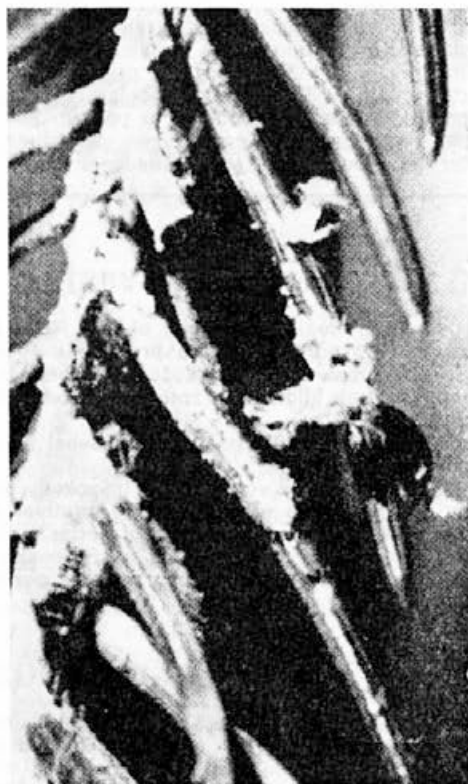
Po mnenju avtorice se lahniella od leta 1965 dalje močno širi po smrekovih gozdovih. Vzroka za to ni mogla ugotoviti. Vsekakor ji je v veliko oporo voščen puh, ki jo dobro varuje pred naravnimi sovražniki. Največjo razširjenost doseže v drugi polovici julija in se donos iz te mane za-

vleče preko vsega avgusta, včasih celo v september.

Te mane pa čebele skoro nič ne upoštevajo. Če jih prej na smreko ni privabljala mana kaparjev ali ušice plilicornis, je sploh ne pogledajo.

Ker je izločanje gozdne mane za čebelarje zelo donosno, morajo poznati njihove proizvajalce. Na smreki proizvajajo mano:

1. **Velika in mala lekanija (kaparji)**, ki sedijo med luskami na kolencih eno- do štiriletnih poganjkov. Tekom leta razvijajo le eno generacijo, ki prezimuje pod luski-

Sl. 1. Kolonija močno puhaste lahnielle. Ob steblo sta vidni dve ušici. Črna pika desno je kaplja prozorne in čiste mane.

Sl. 2. Desno velika, levo mala lekanija med glicami na smreki.

nami kot ličinka po drugem levu. Od sredine maja pa do začetka julija izločajo ti kaparji obilico mane, ki utegne dvigniti dnevni donos tudi do 8 kg! Med je blagega okusa, rdeče-rjavkaste barve in pri točenju rad izteka iz celic.

2. **Rdeče-rjava puhasta smrekova ušica** (*Cinara pilicornis* [Htg 1841]), ki se razvije iz jajčec zarodnice, ter do sredine julija razvije 3—5 rodov. Vsaka teh ušic rodi brez paritve 10—15 potomcev. Krajevno in časovno nudijo te kolonije mano, ki ob lepem vremenu pomeni kar izdaten donos rdeče-rjavega medu.

3. **Močno puhasta lahniela, smrekova ušica**, ki letno razvije 5—9 generacij. Ta ušica izloča mano za tako imenovani cementni med. Proizvodnja mane sledi časovno po mani ušice pilicornis.

4. **Zelena progasta in sivo-zelena lisasta smrekova ušica** sta zelo razširjeni in ju tudi s prostim očesom lahko razločujemo. Profesor Kloft ju je leta 1965 dodobra proučil in opisal. Gozdne mravlje se z njima močno ukvarjajo in tudi čebelarja opozarjajo, kje so se naselile.

5. **Velika črna smrekova ušica** je največja med ušicami in jo gozdne mravlje vedno spremljajo. Tvori obsežne kolonije

Sl. 3. Kolonija sivo-zelene lisaste smrekove ušice na smekovem deblu. Spodaj glava gozdne mravlje.

in avgusta močno izločajo mano v višjih legah. Med je izrazito rdeče-rjave barve, je pravi gozdni med, ki pri točenju le počasi teče iz satovja.

Ker se cementni med ne da točiti, bi bilo umestno, da bi od take mane pridobivali med v deviškem satju, ki gre dobro v prodajo. Kdor poskuša točiti vsake tri dni, ne reši problema. Vsak poseg v panj med donosom zmanjšuje njegovo količino.

Poleg tega toči nedozorel med, ki nima tržne cene. Kot zimska zaloga gozdni med, posebno pa melicitoza, ni prikladen zaradi prevelike količine neprebavnih snovi. Poleg tega je melicitoza tristavni sladkor, ki ga čebele le s težavo invertirajo. Še najboljše uporabljamo v satju strjeno melicitozo, da na pomlad z njo dražilno krmimo družine, ki že dobro letajo.

Iz Die Bienenpflege 2/1973 povzel J. M.

KRISTALI SLADKORJA V OBROBNIH SATNIKIH

Po mnenju čebelarkega strokovnjaka HERMANSA nastajajo sladkorni kristali v drobnih satnikih na tale način: Zaradi poznega in obilnega krmljenja na zalogo znosijo stare pašne čebele v naglici hrano do prvih dosegljivih celic, kjer jo takoj odložijo. »Dobro namišljeno pašo je pač treba temeljito izkoristiti!« Popolni presnovi sladkorne raztopine v invertni sladkor zaradi prejšnje izčrpanosti pa niso več kos in trumoma umirajo. Mlade čebele pa po naravi predelujejo le tisto hrano, ki jo sprejemajo naravnost od drugih čebel, šele v drugi vrsti tisto hrano, ki jo same srkajo iz celic. Zaradi nastopajočega hlada tako pustijo mnogo nedotaknje-

nih celic v obrobnih satnikih. Zaradi naglega prenosa te hrane v celice raztopina ni dobila dovolj kislin in fermentov, da bi se izvedla pravilna spojitev vode s sladkorjem. Voda slednjic izhlapi in v celici ostanejo le sladkorni kristali.

Zaradi tega moramo prej začeti s krmljenjem na zalogo in nadaljevati v manjših količinah in tudi ne prenašlo. Čebelarji moramo pustiti čas, da pravilno predelajo krmo. Na fermentiranje sladkorne raztopine zelo ugodno vpliva, če ji dodamo majhno količino medu.

Po Die Biene 2/1973, povzel J. M.

NA OBISKU PRI SOSEDIH

V soboto, 31. marca 1973, se je okrog 200 članov čebelarskih društev Postojna, Kanal-Brda in Tolmin odpeljalo s štirimi avtobusi in nekaj osebnimi avtomobili na izlet v Italijo. Cilj njihovega potovanja je bil Videm (Udine), kjer so si ogledali dan prej odprto razstavo kmetijskih strojev in čebelarskih potrebščin. Na razstavnem prostoru je predsednik Zveze čebelarskih društev Slovenije Valentin Benedičič izročil predsedniku pokrajinskega konzorcija za kmetijstvo v Vidmu Angelu Tondellu knjigo »Sodobno čebelarstvo« s posvetilom. Hkrati ga je povabil, naj se udeleži proslave ob 200-letnici smrti Antona Janše. Po-

vabilo je bilo z veseljem sprejeto. Oba predsednika sta se v krajšem priložnostnem nagovoru zavzela za nadaljnjo izmenjavo izkušenj in še tesnejše sodelovanje med čebelarji z obeh strani meje. O obisku so poročali tudi italijanski časniki in radio ter pri tem poudarili, da so naravni pogoji za čebelarjenje v severni Italiji in v Sloveniji precej izenačeni.

Po ogledu razstave se je del izletnikov vračal proti domu skozi slikovito Tersko dolino, ki je najzahodnejši del Beneške Slovenije in kjer živi še nekaj tisoč naših zamejskih rojakov.

jš

POROČILO O DELU MLADIH ČEBELARJEV OSNOVNE ŠOLE VELIKE LAŠČE

Dne 18. marca tl. je imelo čebelarstvo društva Grosuplje svoj redni letni občni zbor na Muljavi. Na lepo uspelem občnem zboru je bilo med drugimi poročili tudi poročilo nadebudnega predstavnika čebelarškega krožka v Velikih Laščah, ki ga priobčujemo.

Uredništvo

Čebelarška družina Velike Lašče je za svojo 25-letnico obstoja podarila osnovni šoli lično urejen čebelnjak s šestimi družinami, z namenom, da bi se na naši šoli ustanovil krožek mladih čebelarjev. To željo čebelarške družine smo uresničili v lanskem letu 1972, in 18. junija je bil svečan sprejem nas mladih v čebelarški krožek. Vodstvo tega krožka je šola poverila prof. Jamniku.

Naš krožek šteje 18 članov in zanimivo je, da med nami ni niti ene deklice. Že ob tej priliki se vprašamo, ali je čebelarjenje res samo moško opravilo. Tovarišu Jamniku, vodji tega krožka, je zelo veliko in požrtvovalno pomagal tov. Lojze Rigler, saj se zavedamo, da je pri čebelarjenju poleg teoretičnega znanja zelo pomembna tudi praksa.

Delo krožka je v glavnem potekalo v urejanju okolice čebelnjaka, notranjosti čebelnjaka, pregledovanju zalege in tudi najvažnejšem in najbolj veselem delu — točenju medu. Zavedamo se vsi mladi krožkarji, da čebelnjak, ki ga imamo, ni namenjen, da bi si z njim služili, v glavnem ima ta krožek namen, navdušiti kar se da največ mladih za tovrstno dejavnost in jim dati vsaj osnovno znanje. Zato je bilo toliko bolj razveseljivo, da smo že prvo leto našega delovanja kar dvakrat točili in to za naše pojme kar precej, okoli 50 do 60 kg. Po sklepu Sveta osnovne šole

smo doslej pridelek medu podarili šolski kuhinji. Na zadnjem sestanku 16. 3. 1973 pa smo sklenili, s privolitvijo tov. ravnatelja, da bo v prihodnje ves morebitni pridelek last krožkarjev, kar bo vsekakor še bolj spodbujalo nas mlade pri tem delu in tako bo naš trud vsaj nekoliko sladko poplačan.

V letošnjem letu bomo imeli več predavanj s področja čebelarjenja in to o boleznih pri čebelah, o pomenu čebelarstva za naše sadjarstvo in kmetijstvo, o pomenu žuželk nasploh itn. Za uresničitev našega programa bo tovariš Jamnik povabil šolskega biologa, inženirja, ki uči kmetijski pouk, veterinarja, kakega domačega praktika in najverjetneje kar samega sebe.

V imenu čebelarškega krožka in tov. Jamnika se ob tej priložnosti najtopleje zahvaljujemo čebelarški družini Velike Lašče, ki nam je s postavitvijo čebelnjaka omogočila, da se seznanjamo z osnovami čebelarjenja in s tem nadaljujemo tradicijo naših prednikov. Obenem nam je čebelnjak tudi v lep okras naše nove moderne šole. Upajmo, da jih z našim delom ne bomo razočarali, želimo pa, da bi kot doslej še vedno stali ob strani starejši in izkušeni čebelarji in nam pomagali z različnimi nasveti, kadar bomo teh najbolj potrebni.

Krožkarji »Mladih čebelarjev«
iz osn. šole Primoža Trubarja
Velike Lašče

**V SKLAD
za gradnjo ČIC so nadalje prispevali:**

Člani čebelarke družine Homec:

Jože Grečelj	55.—
Franc Kladnik	55.—
Pavel Kladnik	55.—
Andrej Koželj	55.—
Ludvik Kočar	55.—
Janez Kočar	55.—
Štefan Jazbec	55.—
Riko Tomšič	55.—
Janez Mav	55.—
Filip Ramovž	55.—
Ciril Sitar	55.—
Janez Ulčar	55.—
Janko Urbanija	55.—
Lojze Mavsar	55.—
Štefan Kočar	55.—
Alojz Jamnik	55.—
Janez Repnik	45.—
Ciril Lazar	40.—

Člani čebelarke družine Grad 500.—

Člani čebelarke družine Kamnik še:

Avgust Ogrinc	30.—
Tomaž Kališnik	60.—
Franc Dolinšek	30.—
Anton Plahutnik	60.—
Janez Dolinšek	36.—
Angela Drolc	80.—
Člani čebelarke družine Slovenska Bistrica	75.—
Člani čebelarke družine Jarenina	75.—

Člani čebelarke družine Poljčane	50.—
Člani čebelarke družine Ruše	50.—
Člani čebelarke družine Selnica ob Dravi	50.—
Člani čebelarke družine Maribor Tabor	125.—
Člani čebelarke družine Lovrenc na Pohorju	110.—
Člani čebelarke družine Hoče	20.—
Člani čebelarke družine Malečnik	20.—
Člani čebelarke družine Pernica	25.—
Člani čebelarke družine Rače	30.—
Člani čebelarke družine P. M. Studenci-Pekre	50.—
Člani čebelarke družine Voličina	35.—
Člani čebelarke družine Sp. Kungota	45.—
Člani čebelarke družine Pobrežje	45.—
Člani čebelarke družine Jesenice na Gorenjskem:	
Polde Brugar	20.—
Tomaž Noč	15.—
Stanko Pintar	35,65
Mirko Zupan	50.—

**Člani čebelarke družine
Ljubno ob Savinji:**

Franc Grobelnik	35.—
Jože Glojez	25.—
Jože Klemenšek	25.—
Karlina Klemenšek	20.—
Rudi Krivec	30.—
Kristina Kramar	15.—
Florjan Ošep	20.—
Jože Prušnik	70.—
Urban Plesnik	35.—
Kristjan Prepotnik	25.—
Jože Robnik	20.—
Franc Roban	60.—
Franc Selišnik	20.—
Nežka Vršnik	50.—

Čebelarstvo društvo Novo mesto:

Adolf Kovič	200.—
Ivan Sedlar	50.—
Alojz Čerček	100.—
Milan Hočevar	60.—
Franc Kump	50.—
Jože Teropšič	50.—
Franc Avguštin	100.—
Alojz Retelj	30.—
Franc Grabljevec	100.—
Franc Kolenc	50.—
Anton Dolinšek	50.—
Miha Mikec	50.—
Slavko Pavlič	100.—
Jože Gazvoda	100.—
Jože Florjančič	50.—

Jože Šljakovec	50.—	Janez Bahovec	5.—
Jože Dolenc	20.—	Stane Jerin	5.—
Albert ing. Račićič	20.—	Franc Mrak	5.—
		Stane Smrajc	10.—
Člani čebelarkega društva Dravograd:		Anton Marenc	55.—
Maks Cmrekar	100.—	Alojz Kunstelj	5.—
Franc Epšek	100.—	Člani čebelarke družine Ravne na Koroškem:	
Člani čebelarkega društva Trebnje na Dolenjskem:		Alojz Bajc	10.—
Janez Potokar	100.—	Anton Brusnik	5.—
Franc Senica	60.—	Maks Gorenšek	10.—
Franc Gašperšič	50.—	Marija Hartman	5.—
Darko Perko	30.—	Ernest Herman	10.—
Lado Požeš	50.—	Jože Jernej	10.—
Jože Korelc	50.—	Andrej Jug	5.—
Franc Perko	30.—	Štefan Kresnik	10.—
Lojze Marn	30.—	Alojzij Mager	10.—
Anton Grmovšek	50.—	Jožef Matija	5.—
Franc Urbančič	50.—	Jože Orešnik	10.—
Lojze Hrastar	50.—	Ivan Osovnikar	20.—
Janez Kek	20.—	Alojz Plešej	10.—
Jože Mahnič	30.—	Franc Rožej	20.—
Lojze Kek	20.—	Julka Rožej	5.—
Franc Boc	20.—	Matevž Štefič	10.—
Člani čebelarkega društva Črnomelj:		Silvester Vidovšč	10.—
Janez Kure	45.—	Valentin Tomaž	20.—
Jože Vraničar	75.—	Franc Zavodnik ml.	10.—
Jože Majerle	80.—	Ivan Dretnik	10.—
Lovro Rems	65.—	Mirko Erjavec	10.—
Jože Medic	25.—	Berti Gostenčnik	10.—
Člani čebelarke družine Ponikva pri Grobelnem:		Rudi Gradišnik	10.—
Ivan Senegačnik	20.—	Vinko Horvat	5.—
Anton Božič	20.—	Franc Jamnik	10.—
Branko Fendre	50.—	Anton Koler	25.—
Alojz Gajšek	5.—	Mihael Kušej	20.—
Peter Vodopivec	20.—	Rudi Mravljak	10.—
Jurij Zdolšek	10.—	Avgust Močnik	10.—
Franc Zalec	20.—	Anton Oblak	4.—
Andrej Golež	20.—	Anton Pirnat	10.—
Ivan Lipovec	20.—	Maks Peruš	8.—
Slavko Filipšek	15.—	Alojz Rožen	5.—
Miha Ferlež	5.—	Andrej Štefič	10.—
Franc Draksler	5.—	Konrad Urnaut	4.—
Avgust Vovk	20.—	Jakob Vrtič	10.—
Stanko Kukovič	5.—	Franc Zavodnik st.	10.—
Člani čebelarke družine Tacen:		Čebelarke družina Goriče	30.—
iz družinske blagajne	1.000.—	Člani čebelarkega društva Kanal-Brda	465.—
Jurij Brodnik	15.—	Čebelarke družina Besnica	25.—
Alojz Kastelic	55.—	Čebelarke družina Bled	500.—
Ljubo Doničič	25.—	Čebelarke družina Kokarje	161.—
Janez Mušič	5.—	Čebelarke društvo Središče	1.000.—
Rado Cedilnik	15.—	Čebelarke družina Pivka	247.—
Janez Babnik	5.—	Čebelarke družina Videm- Dobropolje	200.—
Andrej Debeljak	5.—	Čebelarke družina Solčava	450.—
Anton Novak	5.—	Čebelarke družina Ajdovščina	150.—
Rafael Šuštar	5.—	Čebelarke društvo Dravograd	175.—
Jernej Cedilni	15.—	Čebelarke društvo Grosuplje C	150.—
Vinko Istenič	15.—	Čebelarke društvo Hrastnik	175.—
		Čebelarke društvo Ilirska Bistrica	120.—
		Čebelarke društvo Kanal Brda	200.—

Čebelarstvo društvo Kočevje	200.—	Čebelarstvo družina Bl. Dobrava	300.—
Čebelarstvo društvo Kranj	250.—	Pisarna ZCDS od potrdil	100.—
Čebelarstvo društvo Krško	175.—	Stanislav Meško, Novi Sad	100.—
Čebelarstvo društvo Ljutomer	100.—		
Čebelarstvo društvo Ljubljana	535.—	Čebelarstvo društvo Zagorje ob Savi:	
Čebelarstvo društvo N. Gorica	465.—	Lojze Robič	50.—
Čebelarstvo društvo Novo mesto	175.—	Lado Gregl	120.—
Čebelarstvo društvo Postojna	250.—	Janez Grabnar	120.—
Čebelarstvo društvo Radeče	150.—	Leopold Končina	20.—
Čebelarstvo društvo Radlje	150.—	Franc dr. Grošelj	100.—
Čebelarstvo društvo Sežana	105.—	Rudi Juvan	50.—
Čebelarstvo društvo Žalec	250.—	Franc Mrčun	20.—
Čebelarstvo društvo Ptuj	500.—	Franc Razboršek	12.—
Avto-servis Gornja Radgona	150.—	Alojz Saje	60.—
Andrej Demšar, Zelezniki	55.—	Franc Strajhar	60.—
Skupščina občine Ljutomer	500.—	Franc Vidmar	12.—
Lovska družina Cerknica	200.—		
Čebelarstvo družina Ljubljana iz blagajne	8.000.—	Čebelarstvo društvo Zagorje ob Savi:	
Čebelarstvo družina Gor. Radgona	14.—	prispevki v zbirni vsoti že objavljeni i. s.:	
Čebelarstvo družina Krka	18.—	Ivan Golobar	50.—
Čebelarstvo družina Kokarje	161.—	France Guna	200.—
Jože Grant, Zg. Kašelj	5.—	France Klun	30.—
Nedeljko Terzič, Ljubljana	105.—	Leopold Logar	50.—
Ksenija dr. Rozman, Ljubljana	297.—	Jože Lovrač	96.—
Ivan Krajnc, Marezige	142.—	Peter Lazar	50.—
Ing. Kresal, Ljubljana	5.—	Ivan Macerl	60.—
Bogomil Černigoj, Ajdovščina	20.—	Anton Mizori	15.—
Franc Žvokelj, Ajdovščina	100.—	Jože Mlakar	126.—
Ciril Jalen, Rodine	100.—	Rudolf Mlakar	10.—
Franc Cerovšek, Vipava	100.—	Valentin Šikovec	18.—
Lojze Horvat, Središče ob Dravi	65.—	Ciril Zaletel	100.—
Tone Vidic, Ljubljana	100.—	Janez Trebušak	100.—
Dr. Fajdiga, Ljubljana	300.—	Rudi Grčar	20.—
Francka Zupan, Preserje	10.—	Franc Očepek	50.—
Ivan Zuljan, Trst	70.—	Ivan Pikelj	120.—
Ivan Šeško, Ruše	120.—	Jože Pikelj	120.—
Feri Podržaj, Ljubljana	100.—	Stanko Pirc	50.—
Av gust Švigelj, Kamnik-Preserje	220.—	Bernard Razpotnik	60.—
Viktor Cedilnik, Šentvid	200.—	Vinko Razpotnik	50.—
Tone Topolovec, Ljubljana	39.—	Darko Sajovic	50.—
Martin Gilčvert, Sl. Konjice	40.—	Jože Smrko	50.—
Irena Vidmar, Ljubljana	100.—	Albin Šerak	25.—
Simon Dobernik, Maribor	63.—	Edi Štern	150.—
Julij Majer, Vevče	50.—	Anton Vozelj	30.—
Peter Pačnik, Muta	55.—	Anton Zore	100.—
Lojze Kastelic, Vikrče	77.—	Janez Jelševar	10.—
Karlo Martelanc, Kanal	80.—	Čebelarstvo društvo Zagorje	
Mirko Repar, Dvor	10.—	za prodane značke	150.—
Jože Hribar, Hoče	40.—	Vsem darovalcem iskrena hvala!	
		Uprava sklada ČIC	

OPOZORILO

Čebelarstvo družina Majšperk opozarja vse dosedanje prevaževalce v kostanjevo pašo, da naj prijavi svojo udeležbo najkasneje do 20. maja. Obvezno naj dodajo veterinarsko izpričevalo o pregledu na nosemo, pršico in hudo gnilobo čebelje zalege. Ker je bila ugotovljena huda gniloba delno tudi na našem območju v lanskem letu, moramo posvetiti letos več pozornosti, da se bolezen zatre. Pristojbina po panju je en dinar. Polovica ostane čeb. družini, polovico pa bomo odvedli v tiskovni sklad Slovenskega čebelarja. Novih interesentov za pasišče ne sprejemamo, ker je naše območje že preobremenjeno. Prijave pošljite na Čebelarstvo družino Majšperk, v roke Franca Lampreta, Sveča 4, pošta 62289 Stoperce.

OBVESTILO ČEBELARJEM

Plemenilna postaja »Josipa Verbiča« v Kamniški Bistrici bo letos delovala od 15. maja do 15. avgusta.

Plemenilnike z maticami bomo v tem času sprejemali in oddajali vsako sredo od 17. do 19. ure in vsako nedeljo od 8. do 11. ure na plemenilni postaji.

Plemenilniki morajo biti sistema Zander, sicer jih ni mogoče namestiti v postajne hramčke.

Čebelarjem, ki želijo kupiti matice naše plemenilne postaje, bodo na voljo od 30. maja do 20. avgusta. Kdor želi kupiti več kot 5 matic, naj pošlje naročilnico mesec dni prej. Matice bo mogoče prevzeti v času, ki je določen za sprejem in oddajo plemenilnikov, po predhodnem obvestilu z navedbo dneva in ure pa kadar želite.

Na željo posameznikov bomo pošiljali matice tudi po pošti in sicer po povzetju. Vodstvo plemenilne postaje se bo v splošnem strogo ravnalo po Poslovniku Plemenilne postaje »Josipa Verbiča« v Kamniški Bistrici, ki je bil objavljen v Slovenskem čebelarju št. 12 leta 1969.

Prijave in želje sporočite na naslov: Stare Ivan, 61240 Kamnik, Kovinarska 8B.

Plemenilna postaja »Josipa Verbiča«
Kamniška Bistrica

OBVESTILO

Upravni odbor ZCDS sporoča:

Plemenilna postaja A. Janše pod Zelenico bo delovala v času od 20. maja do 30. avgusta. V tem času sprejemamo plemenilnike z mladimi maticami za oprашitev vsak dan.

Ce ima čebelar svoje prevozno sredstvo, naj jih pripelje na naš naslov. Po železnici naj jih pa pošlje na postajo Lesce-Bled; oboje pa po predhodnem pismenem ali ustnem obvestilu.

Oprašene matice bomo predvidoma vračali po preteku 15 dni na enak način, kakor jih bomo prejeli. Pri tem pa posebej opozarjamo na naslednje: Vsaki pošiljki je treba priložiti zdravstveno spričevalo. Plemenilniki morajo biti sistema »Zander«. Čebele morajo biti ločene od trotov, sicer jih bomo vračali.

Interesenti, ki nameravajo poslati svoje matice za oprășitev, naj javijo približno število matic in dan dostave vsaj 14 dni prej.

Cena oprășitve bo za vsak dostavljeni plemenilnik 3 din.

Čebelarjem, ki bodo želeli kupiti plemenske matice iz rodu »Zelenica«, bodo na voljo od 10. junija do 10. septembra. Naročila sprejemamo!

Plemenilna postaja se bo strogo ravnala po določbah Poslovnika Plemenilne postaje A. Janše pod Zelenico, ki je bil objavljen v Slovenskem čebelarju št. 4 leta 1968.

Plemenilna postaja A. Janše pod Zelenico
64274 Žirovnica, Rodine 18

OPOZORILO

prevažalcem, ki nameravajo pripeljati čebele na pašo na območje našega društva:

1. Zahtevamo, da sleherni, ki bo pripeljal čebele v pašo, postavi le te na kraju, ki je za to določen s strani organov našega društva. Zato naj nihče ne postavlja svojih čebel na stojiščih, ki niso odobrena in če nima za to z društvom sklenjenega dogovora.

2. Opozarjamo, da v določenih krajih, ki so dovolj gosto naseljeni s čebelami domačih čebelarjev, NE DOVOLJUJEMO postavljati čebel na pašo. Prevažalcem so na razpolago obširni predeli na Pohorju in na Kobanskem, ki so skoraj brez čebel.

3. Prevažalci naj predhodno pošljejo pismene vloge društvu in sklenejo dogovor, da bodo pozneje v primeru potrebe lahko nemudoma pripeljali čebele v pašo.

4. Prevažalci, ki se ne bodo ravnali v skladu z zahtevami našega društva, NISO ZAŽELJENI!

5. Območje našega društva zajema: Ožbalt, Vuhred, Remšnik, Muto, Vuzenico in Ribnico na Pohorju.

Čebelarstvo društvo Radlje ob Dravi

OPOZORILO VSEM ČEBELARJEM SLOVENIJE

ZVEZI ČEBELARSKIH DRUŠTEV SLOVENIJE LJUBLJANA

Z odredbo čebelarskega društva v Karlovcu in na podlagi diskusije, ki je bila na letni društveni skupščini, so se vsi člani soglasno sporazumeli, da naj se obvesti vse čebelarje SR Slovenije o naslednjem:

Soglasno je sklenjeno, da ne more nihče pripeljati čebel na pašna področja Slunj, Ogulin, Duga Resa, Vojnič, Virginmost, Ozalj in Ribnik brez predhodnega obvestila tega društva.

Vsak čebelar, ki želi pripeljati svoje čebele na navedena področja, je dolžan pisмено zaprositi za odobrenje od upravnega odbora čebelarskega društva Karlovac.

Poleg odobrenja mora imeti vsak čebelar redno veterinarsko potrdilo o zdravstvenem stanju čebel.

Vse te mere smo prisiljeni izvesti zavoljo preprečevanja nalezljivih čebelnih bolezni, ki so se pojavile na teh območjih.

V kolikor bo kdorkoli pripeljal svoje čebele na ta področja brez odobrenja navedenega društva, bo nosil vse posledice in stroške za podvzete mere organov oblasti.

Prosimo gornji naslov, da to obvestilo objavi v vašem glasilu Slovenski čebelar.

Upravni odbor čebelarskega društva
Karlovac

LITIJSKI ČEBELARJI VABIJO NA BOGENŠPERK

FRANCE GUNA

Zadnja leta opažamo v naši čebelarski organizaciji razveseljivo razgibanost. To pa ne velja le o osrednji Zvezi čebelarskih društev Slovenije, temveč tudi za posamezna krajevna čebelarska društva. Poleg rednih setankov s predavanji strokovne vsebine prirejajo tudi poučne izlete, ki pogosto zelo posrečeno združujejo koristno s prijetnim. Udeleženci si med potjo ogledajo kako vzorno čebelarstvo, spoznajo lepoto naše zemlje in zanimivosti posameznih krajev, obenem pa v veseli družbi utrjujejo medsebojno prijateljstvo.

Naše največje prireditve pa so čebelarski tabori, ki so namenjeni širšim področjem in se razvijajo že kar v tradicijo nekaterih pokrajin. Ravno letos — v letu treh veličastnih jubilejev — so te velikopotezne čebelarske prireditve posebno na mestu in si od njih upravičeno mnogo obetamo. Največje slavje bo seveda na Breznici. Janševa dvestoletnica je nekaj edinstvenega, zato naj bi se na tej proslavi zbrali ne le vsi slovenski čebelarji in njihovi svojci, temveč vsa Slovenija. Čas je že, da sleherni Slovenec zve, kdo je bil Janša in kaj nam ta velik rojak pomeni.

Vrsto letošnjih jubilejnih prireditev pa bo začela Litija. Čebelarsko društvo Litija namreč priredi v počastitev Janševega spo-

mina že na nedeljo 17. junija 1973 velik čebelarski tabor na gradu Bogenšperk. Zamisel je zelo dobra in vse kaže, da je stvar skrbno zasnovana. Že Litija sama kot mesto predstavlja važno gospodarsko in kulturno središče Zasavja. Tu skozi poteka naša glavna prometna žila Ljubljana—Zidani most, od severa pa vodi cesta iz Moravske doline v Dolenjsko gričevje. Za udeležence čebelarskega tabora na Bogenšperku so torej zelo ugodne zveze. Posebno lepa, slikovita in mikavna je asfaltirana avtomobilska cesta, ki vodi ob Savi: od Litije navzdol po romantični soteski, od Litije navzgor pa po odprti dolini na Ljubljansko polje.

Grad Bogenšperk, kjer se bo odvijal ves program tabora, je za Slovence dragocen zgodovinski in kulturni spomenik. Tu je živel in deloval slavni Janez Vajkard Valvazor, ki ga Slovenski čebelar večkrat omenja, saj je prvi popisal čebelarjenje naših pradedov, kakršno je bilo pred tristo ali štiristo leti. Temu poglavju je odmeril v svoji knjigi kar precej prostora. Za nas čebelarje je to njegovo pisanje zelo zanimivo.

Valvazor je živel približno sto let pred Janšem. V njunih spisih o čebelah in čebelarjenju pa je seveda velika razlika. Janša piše kot dovršen čebelarski strokovnjak,

ki daje svojim bralcem preizkušena in zanesljiva navodila za uspešno čebelarjenje. Valvazor pa piše kot laik o čebelarstvu. Popisuje o čebelarstvu to, kar je videl ali slišal med našimi ljudmi in se mu je zdelo zanimivo. Namen svojega poročila utemeljuje takole: »Ker bi morda marsikdo prav rad bral, kako goje na Kranjskem te pridelovalke voska in medu, kako jih vzdržujejo in kako jih rabijo, hočem o tem nekoliko poročati«.

Udeleženci čebelarskega tabora pa bi gotovo radi zvedeli še kaj o gradu Bogenšperk, kamor jih bo 17. junija pripeljala njihova pot. Valvazor, njegov nekdanji lastnik, ga oriše z besedami: »Ta grad je še eden tistih starih gorskih gradov, ki so sezidani na visokem hribu sredi gozdov. Ima razgled daleč na visoke snežnike proti Koroški in Štajerski, čist in zdrav zrak...« Postavljen je vrh cestnega prelaza med Litijo in Temeniško dolino. Od Litije je oddaljen kakih 8 km in je lahko dostopen z vsakim vozilom. Na dan tabora bo poskrbljeno za avtobusni prevoz iz Litije in iz bližnjega Šmartna.

Danes je to zelo znana, priljubljena in obiskana izletniška točka, ki jo oskrbuje Turistično društvo Litija. Grad je še dobro ohranjen in je urejen kot Valvazorjev muzej. Čeprav je bil avstrijski plemič, je bolje poznal in ljubil Slovenijo kot kateri koli Slovenec. Veličastni naslov njegove knjige »Slava vojvodine Kranjske«, je iskren izliv

njegovega srca. Tu je nastajalo njegovo življenjsko delo, ki je prineslo toliko slave ne le Sloveniji, temveč tudi njemu samemu.

Razen spominov na Valvazorja, pa je na gradu stalna razstava, ki prikazuje stvaritve domačih umetnikov današnjega časa — slikarjev Mire Pregelj in Prestorja ter skulptatelja Petra Jereba. Čebelarje pa bo poleg teh gotovo najbolj zanimala čebelarska razstava, ki se nam obeta. Kakor so naši tabori namenjeni povzdigi organizacijske čebelarske zavesti, tako so čebelarske razstave namenjene strokovni poglobitvi naših čebelarjev.

Oficialni del tabora se bo začel ob 10. uri. Zbirališča gostov za odhod na Bogenšperk bodo pred gostiščem »Pošta« in pred gostilno »Borišek« v Litiji, v Šmartnem pa pred cerkvijo. Poleg govorov in drugega kulturnega programa bo med glavnimi točkami razvitje prapora litijskega čebelarskega društva. Zato bo prav, da čebelarska društva iz bližnje in daljnje okolice podpro in povzdignejo s svojo udeležbo to izredno slovesnost.

Litijani so znani kot dobri organizatorji. Za njihove »šaljive karnevale« ve že vsa Slovenija. Zakaj se ne bi proslavili še z lepo uspelim čebelarskim taborom! Poskrbljeno je za bogat program in za vse drugo, kar je potrebno za dobro voljo.

Na svidenje na taboru!

NA ČEBELARSKEM TEČAJU V TINJAH NA AVSTRIJSKEM KOROŠKEM

Naš član, napredni čebelar in dolgoletni naročnik Slovenskega čebelarja g. Tomaž Kolmar z Obirskega na avstrijskem Koroškem nas je povabil, naj bi 27. 2. 1973 za enodnevni čebelarski tečaj naših rojakov čebelarjev preskrbeli predavatelja, ki bi predaval o Antonu Janši, prvemu čebelarskemu učitelju na Dunaju. Tečaj je bil v izobraževalnem domu v Tinjah. Vodil ga je g. Tomaž Kolmar. Udeležila sva se ga vzrejevalec matic Ciril Jalen in podpisani. V Tinje sva prispela pravočasno in brez posebnih težav, ker so ceste zelo dobro označene.

V domu se je zbralo 49 čebelarjev od Zile do spodnje Koroške. Pozdravili in seznanili smo se s tečajniki. To je bilo posebno doživetje, saj se je s tem obiskom naša čebelarska organizacija prvič po vojni srečala z našimi rojaki čebelarji na avstrijskem Koroškem. Večina čebelarjev je včlanjenih v skupni avstrijsko-koroški čebelarski organizaciji. Glede na to, da se je udeležil tečaja tudi vzrejevalec Ciril Jalen, je po predavanju o Janši spregovoril še on o pomenu odbire in vzreje in o delovanju plemenilne postaje A. Janša pod Zelenico.

Po predavanjih se je razvila živahna razprava. Tečajnike je zanimala zlasti plemenilna postaja pod Zelenico. Udeležencem je podpisani razdelil po 8 številke jubilejne Janševe številke Slovenskega čebelarja iz l. 1934 ter prve, druge in tretje letošnje številke Slovenskega čebelarja. Za tamkajšnjo knjižnico pa je podaril obe knjigi »Sodobno čebelarstvo«.

Popoldne je predaval g. Tomaž Kolmar o gospodarnem čebelarjenju. Največ se je zadržal pri posebnem koroškem nakladnem

panju, ki omogoča hitro opravljanje čebel ter ima tudi sicer svoje odlike; zlasti pa to, da je tudi poceni. Vendar pa predavatelj ni imenoval ta panj »nakladni«, temveč mu je dal prav posebno in to izvirno slovensko ime. Kako je prišel do novega imena? Povedal je, da je vprašal preprosto »dečvo«, kaj ostane, če pri nakladi odstraniš podnico in pokrov? Ko je to še nazorno pokazal, mu je odgovorila, da je to, kar ostane »obod«. Nadaljeval je, in kaj sestavlja več obodov skupaj? »Obodnjak«. Zeleti je, da bi o tem lepem čebelarskem strokovnem izrazu spregovorili tudi naši čebelarji izrazoslovci in ga morda vpeljali v naše strokovno izrazoslovje.

Po končanem predavanju so zbrali tečajniki na pobudo naročnika našega glasila g. Ivana Ojela iz Borovelj lep prispevek za naš Čebelarski izobraževalni center v višini 1.064,70 novih din. Za to hvalevredno akcijo se jim je podpisani lepo zahvalil. Pri tem so napravili vtis, da gledajo na naš ČIC kot na nekaj našega skupnega.

Po končanih predavanjih so udeleženci povedali, da bi ob priložnosti radi napravili izlet na Gorenjsko, kjer bi si ogledali čebelarski muzej v Radovljici, plemenilno postajo A. Janše pod Zelenico in Bled. Po živahnem razgovoru so se sporazumeli, naj bi bil izlet v soboto, 30. junija 1973, ko se vreme že bolj ustali in bo tudi že delovala plemenilna postaja pod Zelenico. Prihod izletnikov v Radovljico bo okoli 8. ure. Potovali bodo z avtobusom. Računajo, da bo okrog 40 udeležencev. Izlet bo organiziral upravnik izobraževalnega doma g. Jože Kopeinig.

Valentin Benedičič

Skupina slovenskih čebelarjev v Tinjah na Koroškem.

FRANC DOBERŠEK

Rojen leta 1898 v Vinskem vrhu je Franc Doberšek umrl lanskega oktobra po krajši zahrbtni bolezn.

Ko se je po drugi svetovni vojni vrnil v svoj rojstni kraj, se mu je uresničila želja, da je postal čebelar. Izdelal si je vzoren čebelnjak za 30

AŽ panjev. Ko je od okoliških čebelarjev dobil prve čebelne družine, je hitro napredoval in napolnil čebelnjak. Seveda se je tudi takoj vključil v delo čebelarске organizacije. Bil je ustanovitelj čebelarске družine v domačem kraju in njen tajnik od ustanovitve pa vse do svoje smrti. Poleg tega pa je vodil tudi krožek mladih čebelarjev na šoli in vzgajal naraščaj, za kar mu bodo vedno hvaležni. Redno se je tudi udeleževal kot delegat občnih zborov čebelarскеga društva v Celju.

Za njegovo požrtvovalno delo na področju čebelarstva ga je društvo odlikovalo z redom A. Janše III. stopnje.

Kakor med čebelarji, je bil pokojnik priljubljen tudi med prebivalstvom domačega kraja, kar je bilo najbolj vidno na njegovem pogrebu.

Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

Čebelarско društvo Vinski vrh

FRANC KNIFIC

Ko so čebelice najživahneje izletavale v lepem maju, nas je v 80. letu starosti zapustil 22. maja 1972 naš član Franc Knific iz Goričan pri Medvodah, po domače Grilov ata. Pobral ga je zahrbtni rak. Prejšnji dan smo pokopali njegovo ženo Ivano, naslednji dan pa je še sam izdihnil. Vsem je bil priljubljen zaradi svoje pripravljenosti pomagati kjerkoli je bila potreba. Mirno bi mogli zanj reči, da je bil marljiv kot čebelica, sicer pa tih in mirnega značaja, da ga skoro nisi opazil na sestanku

ali občnem zboru. Posebno je ljubil naravo in se tudi rad zadrževal v naravi. Čebelaril je od rane mladosti in bil med ustanovitelji naše čebelarске družine in njen prvi član nadzornega odbora ob ustanovitvi in ves čas nad vse zaveden čebelar in naročnik Slovenskega čebelarja.

To svojo zavzetost za čebele je prenesel na sina Jožefa, ki bo za njim čebelaril.

Čebelarška družina Sora

JANEZ JAMNIK

Ko se je leto bližalo koncu, se je poslovil od nas in svojih čebel naš član Udovčkov ata — Janez Jamnik iz Pungerta pri Skofji Loki. Umrl je 12. decembra 1972 zadet od kapi. Rojen je bil 25. avgusta 1892 na Goslečnem. Član naše družine je postal 1946. Nekaj časa je

bil v nadzornem odboru družine. Vedno je bil navdušen za dobro, živahen, vesel in prijeten družabnik, dober humorist. Odkar je postal član, ni bilo občnega zbora ali sestanka, da se ga ne bi udeležil. Od tedaj ima tudi vse letnike Slovenskega čebelarja, in to vezane.

Bil je mož, ki je znal prenašati tudi udarce življenja. V prvi svetovni vojni je leta 1914 na ruski fronti »padel«. V uradnih spisih je bil razglašen za mrtvega, v domači fari so bili za njim opravljene vsi pogrebni obredi z zvonenjem vred. Po vojni se je »padli« le srečno vrnil iz ruskega ujetništva. V mladosti se je izučil za mesarja, nekaj časa je bil pri železarni, sicer pa se je preživljal s kmetijo. Tudi druga svetovna vojna ga je zelo prizadela. Izgubil je tri sinove — dva sta padla kot partizana, tretji pa je bil ustreljen kot talca v Medvodah. Četrty sin Blaž, ki je še ostal, je prevzel poleg druge dediščine tudi njegovo ljubezen do čebel in bo še naprej pasel očetovo ljubljence.

Čebelarška družina Sora

POPRAVLJAMO

V nekrologu za pokojnim Petrom Močnikom je v predzadnjem odstavku pomotoma izostala navedba, da se je od njega poslovil tudi dr. Leon Kocjan. Imenovanemu se zahvaljujemo za opozorilo in prosimo, da vzame nastali spodrsrlaj z razumevanjem na znanje.

Čebelarška družina
Peter Močnik

PRODAM

štiri čebelne družine v AŽ-panjih brez panjev in dva naseljena kranjčica. Janez Čuden, Gorjuše 46, 64265 — Bohinjska Bistrica.

čebelnjak za 24 AŽ-panjev 9-satarjev, 10 naseljenih AŽ-panjev s kompletnim satjem in štiri prazne AZ-panje na 9 satov. Tilda Bitenc, 63000 Celje, Stanetova 17/I.

10 naseljenih AŽ-panjev ali 10 nenaseljenih novih AŽ-panjev 9-satarjev. Franc Kozelj, Tupaliče 59, 64205 Preddvor.

35 do 40 naseljenih AŽ panjev. Ivan Osovnikar, Ob Suhi 30, 6239 Ravne na Koroškem.

OBVESTILO

Obveščam čebelarje, da bom imel od 20. maja 1973 dalje na voljo določeno število letos vzrejenih matic za gospodarsko rabo.

Matice so vzrejene iz družin, ki so selekcionirane daljšo dobo v večjem čebelarstvu glede na gospodarske lastnosti. Plemenjene so na domačem plemenišču. Cena matice je 55,00 (petinpetdeset) dinarjev po povzetju, na naslovni pošti kupca.

Naročila sprejemam vključno do 30. junija 1973.

Pri prometu z maticami se bom ravnal po splošnih trgovskih uzancah blagovnega prometa.

Selekcijsko in vzrejno čebelarstvo
Stanko Šauperl
Dupleška cesta 313
62000 MARIBOR

Čebelarstva zveza SR Hrvatske je izdala v svoji nakladi knjigo s področja čebelarstva tehnologije, ki je namenjena predvsem naprednim čebelarjem. Knjigo je napisal znani hrvatski čebelarški pisatelj Josip Belčić, nosi pa naslov:

MOJ NAČIN ČEBELARJENJA

V knjigi je avtor obelodanil svoje dolgoletne praktične izkušnje pri delu s čebelami. V njej so obdelana vsa pomembnejša opravila v teku sezone. Knjiga ima še posebno vrednost z avtorjevo izčrpno obravnavo dela z dvomatičnim sistemom v družini, načina večjega donosa medu, preprečevanja rojev, vzgoje matic in podobno.

Knjiga je tiskana na 160 straneh in opremljena z 22 originalnimi fotografijami, razdeljena pa je na tri poglavja: Priprava, Za večjim donosom in Končna opravila.

Knjiga stane 50 dinarjev.

Kdor želi nabaviti knjigo, jo lahko dobi na naslednji način:

a) z neposrednim vplačilom na žiro račun Saveza: 30102-678-6553; naročnike pa prosimo, da na drugi strani nakaznice razločno napišejo svoj točen naslov s pripombo, da navedeni znesek velja za knjigo;

b) s pisanim naročilom, naj knjigo dostavijo po vplačilu.

V primeru pod a) nosi poštno stroške Savez, v primeru pod b) se cena knjige poveča za pošiljko.

Pčelarski savez SR Hrvatske